

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-betűs betűt soronként 20 fillér,
minden követezőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 897.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, január 16.

Oroszok legvéresebb
vereségei Bukovinában.

(Görzénél elfoglalt olasz hadállás. —
Eltoglaltuk Spizzát.)

Budapest, január 15. (Hivatalos.)
A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Kelet-Galiciában és a besszarábiai határon az utóvi csata még folyik. Uira Toporoutz vidéke és a Rarance-től keletre levő terület volt az elkeseredett küzdelem színhelye. A harcok hevessége, minden, eddig ezen a csatatéren lejátszódott küzdelem felülmúl. Négyeszer, egyes helyeken hatszor vitte előre a szivós ellenség tegnap tizenkét, sőt tizennégy sor mélységű támadó hadoszlopait, a heves küzdelemtől körülzombolt hadállások ellen. Mindig újra visszavertük, nem ritkán közelharokban szuronnal. Az ellenség veszteségeinek mértékétől szolgálhat az a tény, hogy egy osztrák-magyar dandár harovonal-szakaszán, több mint ezer orosz hullát számláltak össze. Két orosz tisztet és 2401 főnyi légénységet fogtunk el. A bátor védők az összes állásokat megtartották, az oroszok sehol sem tudtak, akárcsak egy talpalattnyi tért is nyerni. A Strypa mellett és Volhyniában nincs nevezetesebb esemény. A Kormin mellett bécsi Landwehr az oroszoknak egy tulerővel végrehajtott áttörését verte vissza.

Olasz hadszíntér:

Az olasz tüzérség tegnap újra tűz alá vette Malborgeth és Raibl vidékét és a tüzet különösen a községek ellen irányította. A görzi hídfőnél csapatunk kiragadtak az ellenség kezéből egy, a legutóbbi csata óta erősen kiéptett és nagy erővel megszállt hadállást. Oslaviánál az ellenség egy repülője elszállt Laibach felé és bombákat dobott le. Senkisért sérült meg és a bombák nem okoztak kárt.

Délkeleti hadszíntér:

A megvert ellenséget üldözve, csapatunk tegnap déli szárnyunkkal megszállták Spizzát, Cetinjében százötvennégy darab különböző átmérőjű löveget, tízezer puskát, 10 gépjegyerit, sok löszert és egyéb hadiszert zsákmányoltunk. A Lovcen területén lefolyt harcokban zsákmányolt lövegek száma 45-re emelkedett. A tegnap beszállított foglyaink

száma 300. Beranetól délre, ahol az ellenség még szivós ellentállást fejt ki, zászlóaljaink rohammal vették be a Gradina magaslaton lévő sáncokat. Effer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Visszavert orosz támadás
a Styrnél.

Berlin, január 15. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Az arcvonalon lényeges esemény nem történt. Alberttől északkeletre

egy Bölke hadnagy által lelőtt ellenséges repülőgép, amely az angol vonalak közé esett, tüzérségünk tűzében elégett.

Keleti hadszíntér:

Linsingen tábornok hadosztályánál, Czernysz környékén, a Styr kanyarulatától délre egy orosz támadás az osztrák-magyar csapatok arcvonalát elől megbiúsult.

Balkán hadszíntér:

Ujabb esemény nem történt. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Főispánok versenye.

Arad, január 15.

Talán Falk Miksa mondta itt Aradon egyik nagyszabású programbeszédje után az ünneplő lakománál, hogy a fehér asztal nagyon jó intézmény az alkotmányos tényezők közt, mert egy-egy olyan életrevaló igazságot hoz felszínre a lelkek mélyéből, mely különben a hivatalos beszédek kötelező formáiként meg sem születne. A mi kettős főispáni beiktatásunk nélkülözötte ugyan a fehér asztalt, de azért a fehér asztal röpkelábu igazsága megszületett Kintzig János aradi főispán ajkán. Az Aradi Közlöny apró megfigyelései közt olvastuk, hogy Baross Ferenc dr. főispánt még mint vármegyei bizottsági tag e mosolygó bókkal üdvözölte: „Valószínűnek tartom, hogy kettőnk között majd valami nemes verseny fog kifejlődni a főispáni állásban, de ha ebben is olyan szerencséd lesz, mint a kaszinóban a bridgepartikban, akkor én nagyon lemaradok.”

Miként mindkét törvényhatóság vezetője jól értette meg a közérzést, hogy a nagy történelmi folyamat stílusa szerint való, ha a frontnögtői harcok új parancsnokai ép oly csendesen veszik át a vezetést, mint a véres harcok parancsnokai: azonkép jól érezte meg Arad város új főispánja is a tömegtudat küszöbén lappangó itéletet: főispánok versenye lesz! Ha elmaradtak is a főispáni beiktatásokról a fehér asztalok, ami a fehér asztal alkotmányos intézményében értékes, a röpkelábu igazság a lelkek mélyéről nem maradt el.

A nemes verseny sem fog elmaradni, mert a közösséggel együttlévő, alkotó erejü becsvágyhoz hozzá tar-

tozik a verseny. Az emberiség sok áldásos intézménye született meg ez ösztönös emberi tulajdonságból. Az olasz renaissance hány halhatatlan műve, a mai német nagyság mennyi erőtünezője született meg a városok és államok uralkodóinak és polgárainak meg nem nyugó versenyéből. A mi két törvényhatóságunk polgárai nemcsak nézni fogják örömmel a nemes versenyt a nemzeti élet helyi részének hasznos javaiért és szépségeiért, hanem maguk is tövékenyen be fognak állni a munkasorba. Mindkét főispán programbeszédje súlyosan komoly szavaiban is kifejezte, hogy számít erre az együtt dolgozásra, mikor a jövő munkák céljait és kereteit elképzelik. És mind a két főispán egy megérzéssel tartózkodott a jövő e kereteinek részletezésétől, mert a tömeglélek tudattartalma abban hasonlatos az egyéni tudattartalomhoz, hogy egy mindenkifölött hatalmas jelenség bizonytalan homályosságba szorít vissza minden más érzést, gondolatot és akaratot. Ez a mindenkifölött hatalmas jelenség a háború izgalma. A vezető lelkek összefüggő gondolat-sorokat is beépíthetnek már a jövő időkbe, a lelkükben millió érzés szállal a háborúhoz fűzött tömegeknek a jövő messzeségéből csak egy-egy gondolat alakját öltött vágyuk villan fel. Kevés és gyenge még ahhoz, hogy akarattá, otelekvések folytonosságává kovácsolja bármely vezérakarát. Egyelőre alig lehet másképen, mint a hogy Kintzig főispán mondta, igyekeznünk kell, hogy a város meglevő erkölcsi és anyagi erejét fenntartsuk. Ez azt jelenti, hogy anyagi és szel-

lemi műveltségünk intézményeit az itthonmaradottaknak a végsőig is megfeszített erővel kell éltetniük, mert ereje csak az élő szervezetnek van.

Az anyagi erők fenntartásában a dolog egyszerűbb, mint az erkölcsié. Az anyagi javak fejlődése, vagy elmaradása látható, intézményeiben nyomban javítható. Az erkölcsi erők megerősítése és erősítése csak késői hatásokból állapítható meg. És mentől bonyolultabb a műveltség, melynek legértékesebb hajtásai az erkölcsi erők, annál világosabb megérzéssel és intuitív megérzéssel kell a közügyekben és az élettelőző lappangó erők intézményeiben gondoskodni. Mikor pedig az erkölcsi javak intézményeiről beszélünk, csak másodsorban gondoljunk az épületekre, melyekben gyermekek, vagy felnőttek tanításokért összejönnek, szabályokra, melyek szerint az emberek közös munkára szervezkednek; első sorban gondoljunk az emberekre, akikkel az intézmények munkát, vagy összehangolódnak, aszerint, ahogy forrongó lelkek tartalmával mind messzebbre sugárkában tudják a társadalom lappangó erőt életrekelteni és a piúkt bizott intézményben munkára összehangolni. Az a mondás, hogy az intézmények az emberekben élnek, csak abban az értelemben igaz, hogy minden intézmény azokban az emberekben él, akikben a vezető fő sugallóerejével az intézmény számára gondolatot és akaratot ébresztett. A zseniális közművezetők is csak annyiban kivétel az alól, amennyiben nagyságuknak önként hódolnak meg a munkatársak, de önmaguk ők sem tudnak teremteni. A legnagyobb zseni sem isten. Ez az ember és ép azért manapság felfogás nyilatkozott meg Baross főispán ama kívánságában, hogy a tisztviselők ne csak aktatárolgató gépek, hanem érző és gondolkodó végrehajtói legyenek a törvényeknek és a törvényes rendelkezéseknek. Az együttérzés a néppel — a törvény-végrehajtó tisztviselőknek a főispán szava szerint is: jogforrása — eltökéltségben, eleven akaratban gazdag oly munkatársakat teremtsen az erkölcsi javak számára, amilyenekről a közéletvezetés nehézségeivel kapcsolatban a délutáni beiktatáskor Arad város főispánja emlékezett meg. Ennek a gondolatnak a viszhangja volt Szathmáry János üdvözlő beszédjének az a keresetlen igazsága is, hogy a vezető főispán az intézmények fenntartásában és fejlesztésében jutalmazzon, ahol lehet és büntessen, ahol kell. Jutalmazás és büntetés egyének és nemzetek nevelésében — a megtevő képességek mentől tökéletesebb kifejtésében — erőforrások a modern pedagógia szerint is és épen a Szathmáry sorrendjében: előbbvaló a jutalmazás, mint a büntetés.

Itte a főispánok versengése már a beiktató beszédekben indult meg. És a nemes verseny már is mutatta, hogyha az anyagi erők fenntartásában és fejlesztésében a városi és a megyei élet erőviszonyainak különböző volta miatt más-más úton fogják is keresni az igazságot, az erkölcsi javakért összefogott két kézzel, összeforrott két — egy akaratú fognak folgozni a társadalomban lappangó erők eleve tételében. A közegészség, a gyermekvédelem, a közművelődés intézményeiért városunkban szintén nem egy, hanem két főispán fogja akaratát megfeszíteni, mert erőforrásaik és műveltségi hatásuk nem korlátozhatók csak az egyik törvényhatóságra. Nemcsak Arad városának, a vármegyének is érdeke, hogy a jeke napjaival a városi népiszkolákban tavasziböngés induljon meg, a testületekben lekötött

alkotó erők a társadalom más hivatott tényezőivel egyesüljenek és megalkossák azokat modern pedagógiai intézményeket, melyek közül nem egygyel kisebb vidéki városok is megelöztek.

Ha a városi főispán közművelődési törekvéseiben abban fog fáradni, hogy Aradon a tanítók a modern pedagógia szellemében fölépített, felszerelt és benépesített iskolákban taníthassanak szóval és alkotó munkával, zárt helyiségben és szabadban, a gyermekvédelem tényezőivel összefogva megteremtsék az erdei iskolát, a szünidei gyermektelepet, nem bizonyos-e, hogy ható erejével, társadalmi és állami területen a vármegye főispánja is melléje áll, mikor a vármegyei szellemi életnek a jövőben mind fontosabb teendőjü tanítógárdája így folyton ideálok szemléleteivel táplálhatja lelkét? Hinni lehet, hogy a főispánok e nemzetnevelő versenyében az Aradvidéki Tanítóegyesület főgékony és teremtberejü szervnek fog bizonyulni. Ennél is messzebbhatású közművelődési szerv áll még e nemes verseny rendelkezésére: a közművelődési palota azzal a tartalommal, mely a Kölcsey Egyesület kereteiben foglaltatik. A közművelődési palotában összehordott gyűjtemények nem passzív szemléletekre való muzeumok, hanem eleven energiák forrásai, melyeknek rendszeresen kell utat nyitni az ifjuság iskolai kiképzésébe és a felnőttek oktatásába. A közművelődési palota könyveivel és képeivel, a közeli és a távoli múlt ereklyéivel aradvárosi intézmény, de az alfabetá-oktatással, munkásiskolákkal, népkönyvtárakkal, irodalmi és művészi felolvasásokkal a vármegye erkölcsi javainak is elsőrendű gondozója és fejlesztője. Mind a két törvényhatóság művelődéséhez ő a leg-hajlékonyabb közvetítő szerv az egész nemzet dus erőforrásaiból.

A kaszinóbeli játékversenyekben hol az egyik, hol a másik főispán lehet a vesztes, a közművelődésért versenyző főispánok mindegyike csak nyertes lehet, mert a nemzet haladásán való öröm egyformán új, meg új gazdagodások okozója lesz a versenyzőkben is, munkatársaikban is. Ez a megosztott öröm igazán sokszoros öröm.

Szöllősi István.

— Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután öt órakor Tisza István gróf miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A minisztertanácson folyó ügyeket tárgyalta.

Meg szabad-e mondani? Zűriobból jelentik: A La Victoire című párisi újság Meg szabad-e mondani? című rovatában a többek közt a következőket írja: Meg szabad-e mondani, hogy végre szétszórtottak oszmánokat a lövészárkokban, de ötven emberre csak két pár jutott? Meg szabad-e mondani, hogy az árkasok nem segítenek a lövészárkok vilány állapotán, hanem a sürgős kérésekre azt felelik, hogy nincs hozzá anyaguk. Meg szabad-e mondani, hogy a rendőrfőnök elűzte lakásaiból a harolőren elesett rendőrök családját? Meg szabad-e mondani, hogy az ilyen eljárás nem járul hozzá a katonák lelkesítéséhez.

Fakadástól, szíromhullásig...

Forró, bársonyos homlokát, az ablaktáblán hűvös, kristály üveglapjához szoritja Xénia Csodásan árnyalt, lázban égő, barna szemével elmerülve nézi a tar rózsáskertet. Az óriás hollószárnyként terpeszkedő sötét felhőből, ténco-va, forogva hullanak a millió, meg millió piócnike, kristályos hópihéék. A kopasz rózsatők csupasz indái már úgy néznek ki, mintha keskeny habfehér, csillogó plüss szalagdarabkákkal lennének beteregetve. Alattuk a puha havon, fehérszőrű kis cicák pajkosan karkodnak a szállingózó hóvirágok után: és ugyan-csak esodókozhatnak, hogy azok íziben elővadnak rózsaszínű talpacskák között.

Fátalos, szagotott hangon mezezől Xénia; mintha az ablaküveget halkán kopogtatná, bohókásan kergetődző hópelyleknek mesélné:

— Igen, aransugáros, rigófütyös reggel volt akkor... Tőtván jártunk-keltünk a fesledező rózsáskertben mi ketten... és bucsuzunk fájón, remegve... A pié rózsabimbók üdeszirmu levelekkel kíváncsian kandikáltak felénk, a smaragdöld kehely takerő mögött... Én égő arcomhoz szoritottam a féligpattant illatos bimbókat és lecsorduló könyeimből félve, gyöngyharmat reszkettett rajtuk...

Azután Ödön elment... Nemsokára megjött, mint egy picurka fekete gyöngyökkel telehintett nagy rózsaszírom, az első halovány rózsaszínű tábori lap... és jött utána a többi is sűrűn, egymásután...

Egy-egy tábori lapot pihető keblemhez szoritva, boldogan jártam a karsu rózsatők között... A fejem felett himes tarka szárnyu pillék cikáztak körbe-karikába... Szagattam a töméntelem bódító rózsát és paizánkodva dobáltam meg a keringő pilléket, az illatos szíromokkal... Daloltam ujjongva, kacagva kicsi hősömről... Aki még most küzd ugyan mesébe illő vakterő elezántággal; de nemsokára visszajön fényes diadallal... babérágakból font koszorúkkal... A viruló rózsák mintha megértettek volna üde szírom fejcsokjükkal kedveseg bölöngáltak...

Maid könyezve, féhitatosan érintetem remegő ajkamhoz a laposkákát; hisz ők egy ideig néma tanúi voltak „kicsi hősöm győzelmeinek, diadalaiknak, szenvedéseim-k...”

Végig simította keskeny ujjacskáival kigyult orcáját és halkabban folytatta:

„Egyszer csak nem jöttek többé az oly nagy boldogságot szerző, rózsaszínű tábori lapok... Heteken, hónapokon át egyre bolyongtam a pompázó rózsasátor alatt, reménykedve, szorongva... Képtelen lázalmok gyötörték, melyek lassan letörölték arcomról a hamvas pirt... Hol itt, hol amott láttam öt imbolygó vérző árnyak között fáradtan viaskodni... Tőzes, fekete szemek reám szegeztek kőron; azután összefolyt szemeknek kékie, a véres, borzalmas árnyak, foszforos lángban lobogó, szemeknek libában vörös színével... Fogaim vacogtak: dideregve megborgongtam... Nem hallottam a trillázó madarak andalító danáját... Nem láttam a zöld lombkorona alól reám mosolygó búbajos rózsákat... Nem éreztem a kábító illatot, amely langyosan uszált az enyhe légben... A félelmes lázalmok egyre kiroztak...”

Elballgatott.

A hanyatló nap, mint tüzes oltányér süllyedt a sűrű felhőlepedő mögött. Az ablakpárkányra kis bolyhostollu, rövid farku madárka libbent. Pici, sárga esővel fürgén sze-degette a vakító hó közű szórt magvakat Közben hálásan pityegett. Xénia lassan elhúzódott az ablaktól, hogy elne riassa a lakmározó madárkát. Leült, mélyen sóhajta, az alacsony rézlábu keretvetre, a tarka-barka selymes párnásokak sokasága közé. Elboruló szeméből szivárogni kezdett a könny és meg-megcsu-lló hangon mondta tovább:

„Imára kulcsolt kezekkel, vértelen, összeszorított ajkakkal jártam ekkor, a sápadt, fűkö szíromleveleken... Könvtelen szemekkel, meredien néztem, hogy mint pergetik nesztelen remegéssel szíromkönyveket, a zizegő rózsatők... A rongyos szűk...”

oldokló rózsákkal és finoman szitálta hús
szőpöcöt, átlátszó hideg arcomra...
— És jött a hír a nagy, rideg orosz fődről...
— A hős fogságba került; szomorú rabságban
énekel... Sasszemei nem fognak többé vil-
lágozni, lélegző batorrágot önteni rólonsó ka-
pánból... Nem fognak soha többé szikrázó
villámokat szórni az ellenség felé... Feláldozta
hazának csillogó szur szeméit... Örökös sötét-
ség borult rájuk...

Fájdalmasan, mintha bus gerle szivtépőn
zokogná, felsír Xénia.

Észrevétlenül, ompa, hamvas honfőly bo-
rul a s lymes, rokokó butoros szobára. A
vidáman duruzsoló hatalmas eserepkandalló
titokzatosan világit. Olkor fellobban és
akkor biberes palásttal övvi Xénia bábatosan
zokogó, kedvesen finon alakját.

Fábián Dódi.

Lukácsy Miklós hősi halála a Lovcenen.

— Az aradi törvényszéki bíró elesett a hegy elfoglalásánál. — „A halál
oka: szívlövés.” —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

Az egész világot még ma is, mint már
tanokon keresztül, egy esemény foglalkoz-
tatja: a Lovcen meghódítása. Az immár
majdnem két éve dúló háborúnak egyik leg-
veszélyesebb eseménye ez, olyan, amelynek
fordulását alig tudjuk felfogni, amelynek per-
spektíváját laikus szem alig láthatja. A ma-
gyar világség a magyar hazaszeretet leküz-
dte a megvívhatatlannak látszó akadályokat
és a megmészta a meredek sziklabércet, hogy
a kitűzött a magyar lobogót...

Az aradi kettes honvédek is részt vettek
Lovcen diadalmas meghódításában. S a
tér közén, amely a sziklát magántörzte, aradi
vér is hullott. Ma este érkezett Aradra
a híradás, hogy a Lovcen ellen inté-
zett támadás alkalmával hősi halált
halt Lukácsy Miklós dr. aradi kir. tör-
vényszéki bíró, a gyulai 2 honvéd-
yalogezred tartalékos főhadnagya.

Lukácsy Miklós még a háboru elején vo-
ult be mint tartalékos hadnagv ezredhez, a
nelvnek egy zászlóaljjal hosszabb ideig a
Délvidéken tartózkodott a résztvevő mindkét
székhelyén visszavonásán. Zászlóaljjal
revűtt szét a szerb harctérre került, ahol
többször kitüntette magát, majd pedig a oszta-
rói öböl Tendo szakaszába, ahol már hosszabb
ideig tartózkodott. Hogy a milven kiváló,
bontos, kötelességtudó bíró, és oly önfeláldozó,
hős és bátor katona volt, azt legjobban igaz-
olja, hogy a legutóbbi időben kétszer egy-
másként terjesztették fel kitüntetésre. Legény-
sége imádta őt, és úgy, mint ahogy ő szerette
embereit. Nem egyszer közhíjjal vegyűlvén disku-
ráltatott el velük, kikérdte őket óhajukat,
vágyaikat illetőleg, otthoni dolguk iránt ér-
deklődött.

— Két hagyatál otthon? — kérdezte sorba
katonáit a amikor azok sorba felelték: „En őt
családát” „Asszonyt, három gyermeket”, olyan-
kor elkomolyodva a buven jegyezte meg:

— Nekem nem maradt otthon senkim!

Mikor a Lovcen elleni offenzíva megin-
dult, Lukácsy zászlóalja volt egyik az első-
nek, amelyet előre vezettek. Alig indultak
meg a hegyre felvezető szerpentin-uton,
leshelyről lövés dördült el a szegény Lu-
kácsy szívére táva roskadt össze. Szol-
gája, Perba Péter igyekezett őt élesztgetni,
majd orvosi segínyt hívott számára, de már
minden hasztalan volt.

Perba, aki a főhadnagv hátrahagyott tár-
gyait, irattal magához vette, ma délután érke-
zett a szomorú hírről Aradra. Amint azt neki
Lukácsy még életében utasításul adta, első-
sorban hősi halált halt gazdájának utolsó
fényképét akarta kézbesíteni Lukácsy unoka-
nővérének, dr. Kráitz Lajosnének, aki azon-

ban az esti órákban ép a mosiban volt a ott
kellott a Hloh-hírt tudomására hozni. Elhozta
Perba Lukácsy „Legitimations Kapesi”-jét is,
amelynek üres lapjára már be volt vezetve:

Meghalt 1916. január 9-én,
délután 11 órakor.

A halál oka: szívlövés.

Dr. Mann Adolt
törvos.

Perba elmondta a mélyen suított csalá-
nak, hogy amikor Lukácsy zászlóalja ép ro-
hamra akarta vezetni, egyszerre melléhez ka-
pott a felháltott:

— Jaj Istenem, vágom van!

Ugyanebben a pillanatban hátrátántoro-
dott, de Perba, aki közvetlen a háta mögött
haladt, zuhanó testét felfogta. Perba karjai
közé némán, hangtalanul szorított ki három
perc letörése alatt a főhadnagv. Amíg az út-
között tartott, eltemetéséről sem lehetett gon-
doskodni — így egy teljes napig felüdt te-
metetlenül Lukácsy azon a helyen, ahol el-
esett. Másnap baltársai ideiglenes sírba he-
lyezték a a család már táviratilag gondosko-
dott, hogy a sírt pontosan jelöljék meg, mert
a holttestet, amint az lehetőségessé váltik, haza
akariák szállítani. Elmondotta még a tiszt
szóval azt is, hogy a gyulai zászlóaljból mind-
össze még két zvalogos sebesült meg, egyéb
vesztéségek nem volt.

A hősi halált halt főhadnagv 1876 ban
született Aradon. It végzta gimnáziumi ta-
nulmányait is, míg a fogott a budapesti egye-
temen. Jasságiszolgáltatási pályára lépett a
elsőbb Budapesten volt törvényszéki jegyző,
majd Aradon albró a törvényszéki bíró. Né-
hány éve már az aradi törvényszék első bün-
tező-tanácsának tagja volt a e minőségében
nemcsak kiváló jogi tudásának, hanem me-
legén érzé emberi szívének is mindig tanúsítót
adta. Halála az aradi Lukácsy, Kráitz továbbá
a Zenthauser és Szaplonczay családokat bor-
ította mély gyászba.

A becsület mezején elesett hős második
halottja az aradi törvényszéknek ebben a vi-
lág tragédiában. Török János dr. kir. ügyész
neve mellett most Lukácsy dr. neve fényes-
kedik.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Athén. A demir-hisszári hid e pusztítása
majdnem véres összeütközést idézett elő a gör-
ög és az entente csapatok között. A szeresi
kommandó jelentése a görög belügyminiszter-
hez a következő: Tizedikén reggel hat órakor
a szalonikii vasutal két század francia katona
jelent meg a demir-hisszári hídán a jelentette,

az ottani görög csapatoknak, hogy a hidat le-
vegőbe akarják röpíteni. A sürgönyileg értesí-
tett szeresi parancsnok a demir-hisszári csapa-
tokat utasította, hogy a hidpusztítást minden
eszközzel akadályozzák meg. Nemsokára utabb
angol és francia csapatok érkeztek meg, ame-
lyek kifejtették, hogy a hidat el kell pusztí-
tani. Minden ellenállás hiába való volt. Mi-
előtt a görögök utabb csapatokat kaptak volna,
a hid már a légtérbe röpült. Elnélfogva az ut-
közben volt görög csapatokat visszarendelték,
hogy legalább a közeli fahidat mentse meg.
Délután azonban az entente csapatok ezt a
hidat is elpusztították. A szalonikii-geweheli-
vonal teljesen az entente kezében van. A görög
vasutszemélyzet elhagyta a helyét. A
vasuti kocsikat, mozdonyokat Monasztirba
vitték.

Orosz világ Magyarországon.

(Történetek a hadifoglyok életéből.)

Arad, január 15

Ezek az esetek annak a szigorú
rendeletnek indokolásához tartoznak, a
melyet a hadügyminiszter legutóbb ki-
adott a hadifoglyokról, erőlyesen meg-
hagyván, hogy éjszakára közös táborba
kell őket vinni.

I. Az áruló gyerek.

Miután a hadügyminiszter nem csinált titkot
belőle, el lehet mondani: bizony megcsinálta a gya-
lázat, hogy óda asszonyok, mielőtt a férjök a
harctéren jár, idehaza a muszka foglyokkal társul-
nak össze. Hogy a nyelvismertet híján hogy kez-
dődnek az ilyen házasságtörések, azt nem tudni.
Annyi bizonyos, hogy a hűtlenség nem áll meg
egy-egy alkalom kihasználásánál. Az arad góji
rendőrség azon kapott egyes asszonyokat, hogy a
velük egy tanyán dolgozó muszka foglyokat a
fériük ruhájába öltöztetik, aztán bejöttek velük a
városba mozt látogatni.

Egy asszonyon azonban betelt a büntetés és
ezt a sors különös rendelkezése folytán ép a fiacskát
hozta rá. A hűtlen asszony férje váratlanul haza-
ért a harctérről, szabadságra. Persze nagy öröm,
ülkezés. A kis fiu kérdéskérdésre fogta a
dolgát.

— Honnét jössz most, édes apám?
— A harctérről, fiacskám.
— Aztán most itt maradsz?
— Itt, egy darabig, fiam. Apád szabadságot
kapott, azalatt köztetek maradt.
— Aztán hol fogsz hálni apám?
— Hát itt az ágyban. Elég ideig fekvőtünk
ágy nélkül a harctéren.
— Hát akkor hol fog hálni a muszka-
bácsi?
...Valamelyik a házaspárból aztán kirepült
Lehet, hogy a férj, lehet, a feleség.

II. Mit üzent a cár?

Dózsa Sámuel dr.-nál, a csnádmegyői fő-
ügyésznel volt egy muszka hadifogoly. Jőreva'ó,
önöndes turkesztáni, a ki ellen nem volt semmi
panasz; békán viselte a sorsát és nem vágyott az
italra, mint a legtöbb hadifogoly.

Egy napon azután megváltozott. Kimaradt és
éjszaka tíz-tizenegy óráig maradt ki. Mikor ezt
Dózsanak megjelentették, a főügyész magához hi-
vatta. Nemeitől is értelt a hadifogoly és e révén
közvetlenül korholhatta le.

— Halja-e, ha maga nem fogja magát tiez-
tességesen viselni, akkor bejelentem a dolgot és
visszaviszik a fogolytáborba.

Az intés nem használt. Néhány nap nu'va
nemosak feltizenkettőkor jött haza, hanem be volt
rugva, mintha csak egy akó vutkira tett volna
szert. A főügyésznek, a ki korábban különös ér-
deklődéssel viseltetett ennek a hadifogolynak a
dolga iránt, megint hírt adtak erről.

— Ez már sok, Vaszilij, — mondotta a
rapportra hívott hadifogolynak. — Mi lelte magát.
— Megmondom, nagyságos ur, ha már mu-
száj, — felelte a muszka. Levelet kaptam hazulról.
Az volt benne: három hónap múlva itt lesz
a cár a seregeivel. Hát est az örömet nem
birtam el szárazon.

Oroszország beszünteti galíciai offenzíváját.

(Olaszország nem szolgálja az entente-ot. — Németország békeajánlata?)

— Távirati tudósítás. —

Krisztília. Az orosz hadvezetőség elhatározta, hogy Galícia ellen beszünteti az offenzív akciót. Újabb haditanácsot hívtak össze Párisban, amely véglegesen fog határozni az orosz és az olasz csapatok újabb felhasználásáról. Az olasz király visszaterése Rómába kapcsolatban áll az angol és a francia nagykövetek energikus lépéseivel, akik Olaszországot a következő alternatíva elé állították: vagy elfogadja a haditanács határozatait, vagy egyáltalán önállóan jár el. A tényezők oka az, hogy Olaszország az utolsó haditanácsban bizonyos kötelezettségeket vállalt, amelyeket Olaszország eddig nem teljesített. Cadorna katonai körökkel egyetértőleg továbbra is vonatkozik attól, hogy az olasz csapatokat máshol is alkalmazza.

Zürich. A Daily Express jelenti: A japán Advertiser munkatársának Okuma japán külügyminiszterelnök kijelentette, hogy Németország ajánlatot tett Oroszországnak és Japánnak a békétárgyalások megkezdésére. A Daily Express hozzáfűzi, hogy mind két állam bizonyára visszautasította az ajánlatot, mert harcolni akarnak a végletekig.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: délután „Legénybucsu”. Este „Végre egyedül”.
Hétfő: „Végre egyedül”.
Kedd: „Végre egyedül”.
Szerda: „Iglói diákok”.
Csütörtök: „Faun”.
Péntek: „Palika”.
Szombat: „Revizor” újdonság, először.

Végre egyedül.

(Operett bemutatás az aradi Nemzeti Színházban.)

Arad, január 15.

Lehár az operettek nagymestere, mind egyik darabja külön szenzáció. Az a közönség, amely az új modern operett bölcsőjénél tapsolt az addig ismeretlen Lehárnak és a Vig ötvégvüneményes sikerével az egész zenevilág előtt a legnépszerűbb operett muzsikusa avatta. ma is szívesen rajongó Lehár kultusszal becőzi szetszűzést, mint régen, amikor Glavari asszony diadalmas valcerjei először esendültek fel a császárváros operett színpadán. Lehár azóta sokat fejlődött és mint minden operett komponistát komolyabb ambíciói az opera felé viték, megszületett a Hercegnőszönyeg, melyben az operai elemek először érvényesülnek. jött utolsó kompozícióként a Végre egyedül, mely majdnem opera, operett, mert van benne néhány kevesebb sikerrel megírt operett figura, opera, mert egy óriási koncepciója, gyönyörűen felépített felvonása operai magasláton áll.

A darabnak két főszerepe van Dolly és Jansen báró, találkoznak egy svájci hotelben, Jansen vezetékű öltözve turista turára megy az amerikai leánnyal, egy hegycsúcson megpihennek, leszáll az est és egy felejthetetlenül szép, ragyogó nagy jelenetet látunk, az egész második felvonás Váradi Margit és Barics Gyula duettje gyönyörűen felépített zenei konstrukció. Ez a felvonás a lelke a darabnak. Lehár muzsikája diadalmasan ünnepli a leányzó nappal az ébredő szerelmet, azokat a sejtéseket, melyeket nem mondanak ki, az érzelmek gyönyörű tükre, hangulatos poezis a sziklák közt, fényes zenekori beállítás, tartalmas eredeti muzsika Lehár minden újszerűségével és színpompájával.

Ketten játszottak főszerepet Váradi és Barics, az a tüntető óváció, mely a komoly zenének szólólt a zsufolt ház zeneo értő intelligens közönségtől ez előtt a két művészember előtt az alispérés minden jelével meghajolt Váradi Margit nagy kvalitásait ma teljes fényben láttuk, az az óriási színpompás hangnagyság, melyre zenei intelligencia és a megjárási művészete a ritka tehetségek között sorozza. Barics Gyula komoly férfias művészi érzéktől erőteljes gazdag, amelletti be-

sőséges meleg alakítása pompás hanganyagának hódításait a legszebb sikerévé aratta. Kovács karmester a harmadik, akinek sokat, nagyon sokat köszönhet a színház, közönség egyaránt úgy vezényelt, hogy az bármelyik operai karmester díszére válhatna. A kisebb szerepeket Győző és Járay Böske szép sikerrel játszottak. (Dr. W. K.)

* Kölcsey-zsur. Január 16-án, vasárnap délután 5 órakor a kulturpalota nagytermében megkezdte zsúrjai újabb sorozatát a Kölcsey Egyesület. Az első 1916-os Kölcsey-zsur műsorán Felvinczi Takács Zoltán dr. előadása és Salgó Piri zongorajátéka szerepel. Takács Zoltán dr., aki a Szépművészeti Múzeumnak nagy tudású és nem ismeretlen az aradi közönség előtt. Két év előtt a magyar festőművészeiről tartott értékes előadása, amelyet sok és szép kép bemutatásával kísért, igen nagy sikerrel járt és érdeklődéssel tekinthetünk mostani előadása elé is. Takács Zoltán dr. művészeti, de egyúttal aktuális kérdéseiről is beszél ezuttal a Kölcsey Egyesület közönségének. Aktuális az előadás: a turáni népek művészetéről szól és a turániak: magyarok, bolgárok, törökök új szövetségben találkozására érdekessé teszi a rokonszermazsú népek művészetét is. Takács dr. különben ezt az előadást is vetített képekkel teszi gazdagabbá. A Kölcsey-zsur közönségének ezenkívül egy kedves fiatal urileány művészi zongorajátékában lesz alkalma gyönyörködni. Salgó Piri, akinek különben nem kell az első fellépés lámpalásztól tartani, mert már sikerrel mutatkozott be az aradi közönségnek, Chopin Prelude C dur E moll, Schumann Fantasia és Liszt Liebesraum című műveit adja elő zongorán. — A zsúrt a Kölcsey Egyesület zsúri zsúrjegyűkkel hallgathatják meg.

* A színház hírei. A jövő hét érdekességei. A jövő héten, illetve vasárnap este, hétfőn és kedden Lehár nagy operettje: a „Végre egyedül” van műsoron. Szerdán dr. Farkas Imre postikus diákoperettje, „Az iglói diákok” kerül színpadra, a főszerepekben Járai B., Győző, Járai S., Barics, Hidvégi, Várnai, Delli stb. Csütörtökön a „Faun” kerül előadásra és pénteken a „Palika” ismétli meg a társulat. Szombaton a Nemzeti Színház legújabb vigjátéka a „Revizor” kerül bemutatásra, melyben a társulat összes tagjai részt vesznek, a végtelen mulatságos, ugyszólván irodalmi becsü vigjátékból, naponta folynak a próbák, a „Revizor” főszereplői: Várnai, Hidvégi, Győző, Delli, Járai S., Barics, Polgár S., Herold stb. Vasárnap délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal a „Legénybucsu” van műsoron.

* A játékos. (Erna Moréna kép az Urániában.) Ismét kedves vendéget üdvözöl ma a színház közönsége, amikor Erna Moréna egy igen szép dráma keretében fogja művészetét bemutatni. A nagy tragika eddigi alakításai is abszolút művészi teljesítmények voltak, de amit ebben a darabban láttunk tőle, az a leg-tökéletesebb színjátszás, a leg-tökéletesebb tudás, amit valaha produkáltak a néma vásznon, upylátszik, mégis csak örökké mozgó természetek érvényesülnek leginkább. — Jókai: Szegény gazdagok hatalmas regénye után készült film, legközelebb kerül bemutatásra az Urániában. E képet egy kiváló német gyár készítette Magyarországon, kitűnő német színészek közreműködésével. A filmért eddig még nem létezett nagy kölcsöndíjat fizetett a színház, miért is kénytelen a helyárakat 1 korona 50 fillérben megállapítani és a számozott helyekre szóló jegyek már most kaphatók a Koch Dániel féle mészerezés üzletben. 5

* Aradi művész fővárosi sikere. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy a fővárosi Rubletzky Gézának, az ismert aradi szobrász művészek „Intimitás” című, a téli tárlaton kiállított és nagy sikert aratott szoborművét megvásárolta. A szobor a fővárosi kritika osztatlan s nagyfokú elismerését nyerte meg a reprodukciója megjelent a „Művészet” című előkelő folyóiratban.

* Nick Fantom az Apolló-vasárnapi műsorán. Vasárnap utoljára kerül vetítésre az Apollóban Nick Fantom bravuros kalandjait ábrázoló film, amelynél tökéletesebbet még keveset produkált a mozi technika. Ez a kiváló detektívdráma nem amolyan ponyvaizé, hatást vadászó izgató kép, mint amilyenek a sablonos detektívdrámák szoktak lenni, hanem igazi művészi felfogáson épült, tisztultabb ízlésű megható történet, amelyhez Nick Fantom szeniálitása csak a keretet adja, hogy a kép minél harmonikusabb és tökéletesebb legyen. — Hétfőn teljesen új műsort mutat be az Apolló, amelynek során egy rendkívül mulató bohózat, az Eleven ördög és egy hatásos amerikai dráma kerül vetítésre. 3

* „Egy rezervista álma” szenzációs háborus sláger ma az Erzsébet mozgószínházban. A plakáton szakállas katona könyöklő a szuronyos fegyverrel, körülötte hó van mindenfelé... A fehér vásznon menetelő, vágató hősök jelennek meg: fegyverropogás, géplegyverkatogás, ágyudörgés félelmesen nagyszerű zene kísérete mellett végig zajlik a rettenetes, az igazi, a hamisítatlan háború. A prologust Vadnay Károly budapesti író mondja el. Nagy István kovácsmester álmodik, de mintha mi is álomba varázsoltatnánk, minden idegünkkel a háború tenséges, izgalmas és véres pillanatait éljük át. A harcot katonák tankosa, ágyu kereke, lovak patája, hősök hullája teszi megrázóan változatosabbá, a mikor bámulatos közelségben látjuk felbukni a lovakat, a gyalogosokat halálra váltan. Irtaóatosan hat ez a kép, felrázza a lelkeket, megremegteti a szíveket, lebilincseli tekintetünket. Amit a film produkál maga az igazi, hamisítatlan háború. Legközelebb: „Hajsza az ellopott gyémántok után” 5 felvonásos óriási detektívdráma. 171.

A Tanítóképző tartafékkórház vezetősége hálás köszönetet mond az alább felsorolt nemesszívű adakozóknak, kik megemlékeztek szegény sebesült és beteg katonáinkról és igyekeztek nekik adományokkal a karácsonyi és újévi ünnepeket az idegeubben otthonossá tenni. Egyben kéri a tisztelt közönség további támogatását. Özv. Hofbauer Lajosné, Rozsnyai Testvérek, Mayerhoffer Lajosné, Arad megyei takarékpénztár. Arad-cesenádi gazdasági takarékpénztár, Polgári takarékpénztár. Füllér-asztaltársaság, Szűcs Imre, Schriff mészáros, Schenk Rudolfiné, Kleiné, Blau Irma, Glück Olga, Rubinstein Morné, Schelly Mátyásné, Katona Béláné, Ebesfalvy Török Annuska, Zabb Istvánné, Vintze Endréné, Paulik Irike, Tádós Béláné, Salgó Pálné, Patócz Lászlóné, Zaráy Gézné, Povázsayné, Rubmann Zsigmon, Reich versenybázár, özv. Burdea a. redesné és Károlyné uróné.

Hornig Károly bibornok pere egy aradi mérnök öröksége ellen.

— A kultuszminiszter és a veszprémi püspök viszálya. — Százvezrek a harctéren elesett hősnek. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 15.

A gyulai 2. számú honvédegyalozesred népfelkelő főhadnagya volt Csecsinovics Gyula, egy aradi vasuti főtisztviselői családból származó, nagy tehetségű mérnök, aki az orsovai átkelés alkalmából hősi halált halt.

Az elhunyt hős özvegy édesanyja a napokban egy fővárosi ügyvédtől rendkívül érdekes levelet kapott, amely gyermeke elhunyt felett érzett fájdalmát, ha lehet, még fokozta. Arról értesíti az ügyvéd, hogy Csecsinovics Gyula javára most dőlt el egy régóta húzódnak, amelyben Hornig Károly báró biboros, veszprémi püspök és a kultuszminisztérium állnak egymással szemben és amelynek az aradi származású mérnököt érdeklő szubsztatuma az, hogy a mérnök nagybátyja néhai Kemenes Ferenc a veszprémi káptalan nagypréostja által tett kétmillió koronás alapítványból reá hagyott évi tizenkétezer korona évjáradék élvezetébe lépnet.

— A szerencsétlenség soha sen jár egvedül — panaszolja szokva a bánatos anya — ima a fiam ilven vagyomhoz jut és a halottate valshol Szerbiában porlad.

Az ügyvéd leveléhez mellékelte ítéletből a rendkívül érdekes pert a következőkép ismertetjük.

Több mint egy évtizede folvik már egy érdekes és bonyolult alapítványi per Hornig Károly báró biboros, veszprémi megyés püspök és a közalapítványi ügyvizsgatóság között a két millió koronás „Kemenes-alap”. néhai Kemenes nagypréost jótékony alapítványa körül. Ebben a perben a minap döntött a budapesti ítélőtábla és ezt vagyok bátor nagyságos asszonyommal közölni, minthogy kedves fia, Csecsinovics Gyula népfelkelő főhadnagyr által arra utasítottam, minden öt érdeklő figyiratot nagyságos asszonyom címére küldjék meg.

Kemenes nagypréost két végrendelete.

Néhai Kemenes Ferenc, a veszprémi káptalan nagypréostja 1888. január 28-án alkotott testamentumában — mondja a táblai ítélet indokolási része — többek közt így rendelkezett:

„... Ami ezenfelül marad, „Kemenes-alap” címet kap.” Ezen „Kemenes-alap” kamataiból apám halálától számítva kapjon Csecsinovics Gyula unokaöcsém aradi lakos, a budapesti József műegyetem hallgatója, hater ezer forintot mindaddig, amíg él. Nagybátyja legkedvesebb rokonom és a mit családomért tett, azt unokájának iparkodóm részben visszafizetni.

A többi kamat pedig esatoltassék évenként a tőke-alaphoz mindaddig, míg a tőke egymillió forintra szaporodott, akkor már nem kell tovább növeini a tőkét, hanem az összes évi kamatokat évenként nevelési célokra kell fordítani, de állandóan egy célra lekötni nem szabad, hanem az egymillió forint évi kamata évenként olyan nevelési célra fordíttassék, melynek a főtisztelendő káptalan ítélete szerint a legnagyobb szüksége van segítségre. Ilyen célok például: szegény tanítók gyámolítása, szorgalmas tanulók jutalmazása, egyes

kitűnő eszt. tanulók ösztöndíjazása, szegény községekben iskola építése, szegény tanulók számára könyvek szerzése stb. De a célnak szigorúan katolikusnak kell lenni. Es a főtisztelendő káptalanon kívül soha semmitégy embernek, vagy hatalomnak nem szabad a „Kemenes-alap”-ba avatkoznie. Csak a püspöknek van joga megtekinteni, hogy az a hagyományos végrendelete szerint kezelteik-e. Akár egyes személy, akár község kap segédelmet ezen alpból, mindenkor tudtára kell adni, hogy azt a „Kemenes-alap”-ból kapta és kötelezni kell mind egyiket, hogy Kemenes és szülei, testvérei lelki ödvéért egy kis szentmisét szolgáltatasson. A főtisztelendő káptalan igen szépen megkértem, legyen kegyes ezen végső rendelkezésem minden pontját teljesíteni, sorsámnak és öcsémnek gyámola lenni és a „Kemenes-alap”-ot örök időn át gondozni és kezelni. Megjegyzem még, hogy a nevelési célok csak a veszprémi egyházmegyére és egyházmegyéikre vonatkoznak. Óhajom az is, hogyha lehet, az említett nevelési célok katholicitása mellett a magyar nemzetiség érdeke is tekintetbe jöjjön.

1888. január 28-án, Kemenes Ferenc veszprémi székesegyházi kanonok, prépost, zalaifőesperes.

Az örökösök ezt a végakarátát 1888 március 14-én kelt pótvégrendeletében megismételték.

Harc a hagyatékért.

Kemenes nagypréost 1905 november 2-án elhunyt. A hagyaték eljára során a veszprémi egyházmegyének és székeskáptalannak képviselője kérte a hagyatékot a végrendeletileg létesített alapítvány részére átadni. Ekkor lépett akcióba a közalapítványi ügyvizsgatóság azzal a követeléssel, hogy a bíróság csak akkor adja át az alapítványi vagyont a veszprémi káptalannak, ha az a kultuszminiszter által jóváhagyott alapító-levelet mutat be a hagyatéki bíróságnál.

A veszprémi káptalan ezt a követelést alapítványi közjogunkba ütközőnek mondotta és tiltakozott annak teljesítése ellen. Közben történt, hogy a vérrokonok örökösödési igényével léptek fel és a végrendelet érvénytelenítését, valamint a hagyaték kétharmadát követelték. Az egyezkedési tárgyalások eredménytelensége után a győri tábla Hornig biborost, mint a veszprémi római katolikus egyházmegye képviselőjét és az oldalági rokonokat perre utasította.

Megindul a perek árja.

A győri ítélőtábla vézésével megkezdődött a „Kemenes-alap” hányódása. A peres áradat a veszprémi törvényszék előtt indult meg, amely 1909. január hó 23-án hozott ítéletében a nagypréost végrendeletét és pótestamentumát érvényeseknek mondotta ki és a hagyatéki vagyont ez alapon a főtisztelendő közalapítvány javára megítélte. Ezt az ítéletet a másodfokú bíróság megváltoztatta, a Kuria pedig 1909. november hó 30-án hozott ítéletével helybenhagyta.

Ugy volt azonban megírva, hogy a „Kemenes-alap” még se jusson rövbe. A veszprémi írásbírósg ugyanis hagyaték-átadó végzésében kimondotta, hogy a hagyatékot csak

az esetben adja át, ha a káptalan képviselő Hornig püspök kormányhatóságilag jóváhagyott alapítólevelet mutat fel.

A veszprémi székeskáptalan egyháziogi szempontokból erősen kifogásolta a bíróság követelését, de nem akarván, hogy a hagyaték átadása halasztást szenvedien, kénytelen-kelletlen kiállította az alapítólevelet, amelyet azután Hornig biboros felterjesztett a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez jóváhagyás végett. A káptalan meglepetés érte. A kultuszminiszter az alapítólevelet nem hagyta jóvá és azt azzal az utasítással küldte vissza, hogy állítson ki a káptalan utat, abban számoljon be az alapítvány céljairól és vegye bele az évenkénti elszámolás kötelezettségét.

Bonyodalmak az alapító levél körül.

A miniszteri leíratra a káptalan felterjesztéssel válaszolt, melyben kifejtette, hogy a „lefelőbb felügyeleti jog” a „jus supremas inspeditionis” ilyenmü ügyekben nem ismer kormányhatósági „jóváhagyást”, hanem csak „tudomásulvételt”. A miniszter és a káptalan közt többszörös iratváltás folyt ez ügyben, míg végre is peres utra terelődött a dolog. Báró Hornig biboros a budapesti törvényszéknél 1913. október 7-én keresetet adott be a közalapítványi ügyvizsgatóság ellen, arra kérve a bíróságot, hogy annak kimondása mellett, hogy a veszprémi káptalan nem köteles alapítólevelet bemutatni, kötelezze alperest a Kemenes-alap rendelkezésének való átadására.

A budapesti törvényszék 1915. február hó 16-án hozta meg ítéletét és abban kimondotta, hogy „a Kemenes-alap” létesüléséhez az alapítólevél bemutatása és annak kormányhatósági jóváhagyása nem szükséges, ennek folytán a „Kemenes-alap”-ot illető értékpapírok, takarékpénztári könyvek, készpénz és kintlevő követelések és azok összes időközi kamatai a veszprémi székeskáptalannak kiadandók.” Ez ellen az ítélet ellen a közalapítványi ügyvizsgatóság képviselője felebbezést adott be, egyben a hatásköri bírósághoz intézett bejelentésében hatásköri összeütközés eldöntését is kérte. A hatásköri bíróság 1915. június hó 21. napján hozott határozatában megállapította, hogy ebben az ügyben hatásköri összeütközés nem történt.

A „Kemenes-alap” ügy időközben eljutott a budapesti ítélőtábla elé, amely 1915. december 9-én hozott döntésével az első bíróság ítéletét megváltoztatta és Hornig báró biborost keresetével elutasította és kötelezte most a vagyongazdálkodó káptalan, hogy a Csecsinovics Gyula javára tett hagyományt tizenöt nap alatt 1905. november 2-ikától visszamenőleg öt százalékos kamatával együtt fizesse ki. Megállapítja azonban a táblai ítélet indokolása, hogy Hornig Károly báró püspök jöbhiszemileg indított pert a közalapítványi ügyvizsgatóság ellen és ez alapon a perköltégeket kölcsönösen megszüntette.

— Mi hasznom lesz most már nekem a nagy vagyomból, a nagy szerencséből? Szegény jó fiam, zseniális ember volt, aki ezzel a sok pénzzel nagyra törő terveit valósíthatta volna meg. De az isten másképp akarta. Megnyugszom az akaratában sirta és szokta a mélyen suitott anya.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazulról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona kívassa.

milliók.

— A helyi-szolgálatu tiszték beosztása. — Indítsanak mozgalmat a városok a megterhelésük ellen. — Családok megmentése. —

Arad közlöny tudósítói.

Arad, január 15.

Sok gondot okoz Magyarország városainak, hogy a háboru alatt megnövekedett rendkívüli kiadásait miképpen fedezzék? Aradot is ugy sülték ezek az anyagi terhek, mint Budapestet, ahol tudvalevőleg husz millió korona deficittel készült költségvetéssel folyik most a közigazgatás munkája. Aradon is legfeljebb szívtizenöt percentre kellett volna fölismelni a pótdótot, ha a háboru óta fölszaporított pénzügyi terheket egy esztendő alatt kárnak kiegyenlíteni. Arad azonban tudvalevőleg más megoldást választott: függő kölcsönt vesz föl és több évre felosztva fizeti ki a rendkívüli katonai helyzet terheit.

Mert tudni kell, hogy a városok adósságainak legnagyobb része a háboruval összefüggő katonai kiadásokból származik. A városokat hihetetlen mértékben nyomják az ugynevezett férődíjak. Valami elavult törvény értelmében minden városnak kötelessége a területén tartózkodó, vagy átutazó katonaság elszállásolásáról gondoskodni. Ezt a törvényt még akkor készítették, amikor senki se álmodta, hogy egy-egy nemzet háboruja tévesztendőnél tovább is eltarthat. A törvényt különösen a nagy hadgyakorlatokra való tekintettel teremtették meg, mert nem akarta a hadügyi kormány, hogy fontos küldetésben lévő magasabb rangu tiszték esetleg lakás nélkül maradjanak, ha a sorsuk valamely idegen városba veti őket. A törvény értelmében minden katonatiszt naponta 70 fillért kap az államtól lakásra, ha idegen helyen tartózkodik. Ha többre kerül neki naponként a szállás, akkor a többletet az a város köteles megfizetni, a melynek területén tartózkodik. Azt kérdezzük: van-e ma Magyarországnak olyan zuga, ahol egy napra hetven filléért lehet lakást kapni? Egy közép nagyságu vidéki városban ma minimálisan négy koronáért szerezhető szoba. A város tehát minden idegen katonatisztra naponta legalább három korona harmada fillért ráfizet. A városok nem házilag kezelik a katonatisztok elszállásolását, hanem bérletbe adják valamely vállalkozónak és a vállalkozó gondoskodik az idegenek elhelyezéséről.

A háboru alatt egy-egy nagyobb városban rendkívül sok, idegen illetőségű katonatiszt tartózkodik. Nem az átutazó, hanem az ugynevezett helyi szolgálatot teljesítő tisztékről van szó. Azok ugyanis, akik valamely betegreg következtében nem alkalmasak frontszolgálatra, helyi szolgálatot teljesítenek és mivel a frontvonalban nincs hely a számukra, a városban laknak élve az idegen város vendégszeretetével. Ezek a helyi szolgálatos egyének például Aradnak az 1915. esztendőben több mint százezer koronájába kerültek. Legalább ennyit tizethetett ki Szeged, Nagyvárad, Kolozsvár, Miskolc és a többi vidéki város is. Nagyvárad talán aradi, Arad pedig talán nagyváradit tisztekről fizette ki a sok pénzt, a szerint, amint a helyi szolgálatos személy aradi, vagy nagyváradit volt.

Amint látható, ez igen súlyos kötelezettség a városokra. Ha talán kevesen gondoltak még arra, hogy ezen a képtelen állapotban nagyon könnyű volna segíteni. A városok indítsanak országos mozgalmat, hívják össze kongresszusokat és jelenjenek meg deputációban a

miniszterelnök előtt, táriák föl e helyzetnek anyagi katasztrófát jelentő konzekvenciáit és javasolják a következőket: a honvédelmi és a hadügyminiszterium rendelje el, hogy a helyi szolgálatra beosztott tisztéket legelső sorban állandó tartózkodási helyükön alkalmazzák és csak, ha igen súlyos katonai érdekek kívánják meg, akkor rendeljék őket más városokba. Valóban nem érthető, hogy például a budapesti élelmiszeri raktár irodájába miért ne lehetne beosztani olyan helyi szolgálatos tisztéket, akik most Aradon végeznek hasonló irodai munkát? A városokra e tekintetben valóban szép feladat vár, mert hatásosan mutatkoznak rá a mai állapotnak erkölcsi és gazdasági szempontból való romboló hatására. Kimutatható volna, hogy a családanak minden jel növekvő kényszerítő ok nélkül vonják el családijuktól és így több lehetőség nyílik mindkét oldalon az erkölcsi, a mai társadalmi rendet fenntartó erkölcsi törvényekkel való összekötésére.

Ha a helyi szolgálatos tiszték régi lakhelyükön maradhatnának, számos gyár, vállalat, kereskedés fenttartható lenne és rengeteg család egzisztenciáját menthetnénk meg az ország gazdasági gyarapodása és társadalmi fejlődése javára.

Pau tábornok az orosz fővezére.

(A bukovinai ottenziva tervezője. — Megcátoit román újsághír.)

Arad közlöny tudósítói.

Bukarest, január 15.

A bukaresti lapok a Corriere della Sera alábbi szentpétervári téviratát reprodukálják.

Ivanov tábornok ottenzivája Galiciában és Bukovinában csak akkor sikerült volna, ha Románia egyidőben megtámadja a monarchiát. Ezt az ottenzivát Pau tábornok dolgozta ki. A francia kormány abban a reményben ringatta magát, hogy Románia a francia tábornok kedvéért rögtön beavatkozik a háboruban. Azáltal, hogy Skhebeco Bukarestben kosarat kapott, Szaszszanov állása erősen megrendült.

Szentpéterváron nagyon elégedetlenek, hogy ez a legutolsó orosz ottenziva is az előbbiekre sorsára jutott. Egyes miniszterek már előre bejelentették a дума tagjainak az orosz-trák-magyar front áttörését. De mert a moszkoviták ismét érzékenyen csatlakoztak tervükben, el kellett halasztani a Duma megnyitását is. Ha a Dumát akkor nyitják meg, amikor a moszkoviták ottenziváját eredmény kísérli, akkor bizonyára sohasem kerül erre rá a sor.

A franciák — írják egyes román lapok a fentiek kommentálásul — igazán kemény ember-ek. Annyi mindent is sok bajuk van maguknak és mégis kikölesönzik egyik legjobb tábornokukat az oroszoknak. Egy példaszó azt mondja, hogy sohasem kölesönözünk senkinek szerzőmunkáit, mert elromolva kapjuk vissza azokat. Mi attól félünk, — írják a román lapok — hogy az oroszok ugy elrontják Pau tábornokot, hogy a franciák maguk se fogják azt többé soha használni tudni.

Az Independance Roumaine, egyik legutóbbi számában, magánforrásból azt a hírt

publikálta, hogy a Csernovic közelében fekvő városka, Sadagora, orosz kézbe jutott. A román kormánylap mai számában, ezzel szemben az alábbi levelet reprodukálja:

Tisztelt főszerkesztő ur! Az Independance Roumaine december 30-iki számában érdeklődéssel olvastuk azon magánforrásból származó hírt, hogy az oroszok bevonultak Sadagorába és már Csernovicot fenyegetik. Kérem, tudomásul venni, hogy az oroszok (néhány száz fogoly kivételével) még nincsenek Sadagorában és mi nem is gondolunk rá, hogy oda őket behatolni engedjük. Fogadják teljes tiszteletünk kifejezését:

Öt magasrangú csász. és kir. tiszt neve következik.)

Anglia is román gabonát vásárol.

(Ujabb szállítási nehézségek. — A dunai rakodást beszüntették.)

Arad közlöny tudósítói.

Bukarest, jan. 15.

A romániai terménykereskedelem központi bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen a földművelésügyi miniszter közölte a bizottsággal, hogy egy angol szindikátus 80.000 vagon terményt akar megvásárolni. Ezt a kolosszális terménytömeget csak a Dardanellák megnyitása után szállítanák el Romániából.

Mialatt Románia 80.000 vagonot ad az Angliának, a nekünk eladott készletek szállítása még mindig húzódik. A magyar és román államvasutak delegátusai között a sokat emlegetett 50.000 vagon romániai termény kiszállítására vonatkozólag a következő megállapodás jött létre: A legközelebbi tíz nap alatt naponta, 250 üres vagonot kell a határra hozni. 50—56 vagon megy Riul Badului, Predeal és Palánkára, 40 Verciorovára és 80 Burdujenire kétszerente. Az első vagon küldemények hét fön érkeznek meg.

Predeal. A bukaresti lapok jelentik: A román vezérkar közölte a központi kiviteli bizottsággal, hogy további rendelkezésig felfüggesztették a terményeknek uszályhajókba való beraktározását. Ez a rendelkezés már ma életbe lépett, azonban nem vonatkozik azokra a beraktározásokra, amelyek már folyamatban vannak. Azokat tovább folytathatják.

Kalafatból jelentik a bukaresti lapoknak a kalafati kikötővel szemben egy gőzhajó haladt el két uszályhajóval, amelyeknek fedélzetén német katonák és lovak voltak. Ugyan csak a kalafati kikötővel szemben haladt el, Dunán felfelé két gőzhajó kilenc uszályhajóval, amelyek bulgáriai terménnyel voltak megrakva Németország részére.

Románia politikai hangulatáról érdekes közlést tesz a félhivatalos szófiai „Utro” Bratianu román miniszterelnök alábbi állítólagos nyilatkozatát közli:

— Arra a kérdésre, mi a véleménye szalonkij. incidensről. Bratianu kijelentette, hogy attól a nézvésezővöntség nem sok időt várhat. A lefolytatásnak csak kellemetlen következményei lehetnek Angliára és Franciaországra. Ami Románia semlegeségét illeti, román miniszterelnök kijelentette, hogy egészen tavaszig feltétlenül fenntartottnak tekinthető. annál inkább is, mert Romániát egyik szövetségje sem akarja semlegesességéből való kilépésre kényszeríteni. Románia maradványai teljesen a tavaszi harctéri torzulástól függ

Nikita serege Szkutarinál döntő harcba bocsátkozik.

(Megrendült Olaszország Adriai tekintélye. — Szemtanuk a Lovcen ostromáról. — Veszteségünk mindössze 153 ember.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Luganó, január 15

Lugano. A Stampa szerint a tárgyalások az olasz király és Danillo herceg között nagyfontosságúak. A montenegrói király nem utazott Olaszországba, hanem elhatározta, hogy mint Péter király az utolsó percig fog csapatai mellett maradni. A montenegróiak tovább is kitarának, csak az a kérdés, hogy sikerül-e az osztrák-magyar csapatokat megakadályozni abban, hogy a montenegróikat Szkutarintól elvágják. Ha ez sikerül, akkor a montenegrói király el van tőkélve, hogy Szkutarinál döntő harcba fog bocsátkozni. Viszont, ha nem járna sikerrel, akkor is a montenegróiak még mindig remélik az olasz támogatást. Nikita családja legközelebb Olaszországba érkezik. Ha szükséges, akkor Olaszország újabb csapatokat küld Albániába. A Stampa végül felszólítja az entent sajtót, hogy szüntesse be Olaszország ellen támadásait, mert a montenegrói időpont nem alkalmas a vádaskodásra.

A párisi lapok a Lovcen elvesztésével kapcsolatban aggodalmukat fejezik ki Montenegró sorsán és igen világos szemrehányásokat tesznek Olaszországnak.

A Temps írja: Nem igen tudjuk elképzelni, milyen körülmények akadályozták Olaszországot a segítségnyújtásban. Még eltekintve azoktól az érzelmeiktől is, amelyek az olaszoknak valósággal kötelességévé kellett, hogy tegyék a segítségnyújtását, legsajátosabb érdekük parancsolta volna, hogy ne engedjék a monarchia terjeszkedését az Adrián. A Echo de Parisban Hutin Marcell rámutat, hogy most az Albániában levő szerbek helyzete is igen veszélyes. A szövetségeseket e helyzetben súlyos felelősség terheli. Különösen Olaszország adriai tekintélye rendült meg, mert hiszen a szövetségesek fenyegető támadásai főként Durazzo, San Giovanni di Medua és Szkutari elfoglalására tognak irányulni. Nagy optimista az, aki azt képzei, hogy a szövetségesek Montenegró és Albánia érdekében megfogják tehetni azt, ami Szerbia esetében idejekorán nekik nem sikerült.

A Petit Parisien hasábjain Roussel alezredes kérdezi, miért nem használták ki idejekorán azokat az előnyöket, amelyeket a hatalmas Lovcen nyújt, hogy szárazföldön eljussanak Cattaroba. Ma az Idea Nationale sajnálkozását fejezi ki e miatt és mi is sajnálkozunk, de ez már mind megkészt. Vajjon van-e még lehetőség,

hogy a vitéz hegylakó nép ne kerüljön Szerbia sorsára, ennek megfontolása Olaszország dolga. Most már nem Bulgária részéről való többékevésbé hypothetikus fenyegetésekről van szó, hanem Ausztria-Magyarország azon van, hogy az Adria partján megvesse lábát. Azt halljuk, hogy Rómában az izgatottság igen nagy. Szívesen elhiszem, de hogyha erőteljes elhatározás fakadna belőle, akkor nem kellene sajnálkoznunk felette.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Csapatainknak délnyugati Montenegró ellen folytatott és bámulatos eredményekben gazdag hadműveleteiről, melyek a minap a Lovcen meghódítására vezettek, most új részleteket jelentenek.

Abban az időben, amikor Mackensen, Galiwitz, Kövess és Bojadjev tábornok vezetése alatt a szövetségesek egyik diadalt a másik után aratták Szerbiában, a montenegrói front, amely a szövetséges szerbek, franciák és angolok bal stratégiai szárnyát alkotta és a délnyugatra szorított szerb haderő minden viharral dacolni képes, biztos támaszpontjának ítszett. A montenegrói front, amint most ismeretessé vált, kétféle részen vette körül a Lovcen hegytömbjét és Cattarót, legelső balszárnyával az Adriára támaszkodva.

A montenegróiak első hadállása a sziklás karsztban a Bieha di Cattaro fölé szer méternyire magasodó Crnagorán volt és tűzérzsákkal, meg gyalogsági hadállásaival uralta a cattaro—cetinjei országot és a Lovcen sziklás vidékét. Az ellenséges hadállások a Solar magaslatától Sutvara irányába buzódtak és elzárva a buđuai országot, Vranovicon át Traste földig nyultak. Cattarót ilyformán délről, keletről és északkeletről az ellenség félhold alakjában körülzártta. E gyengébb gyalogsági előállásokkal is védett főhadállás mögött, két kilométernyi távolságban, 1759 méternyi magasságban fekszik a Lovcen, amely előtt a montenegróiak második védelmi vonala húzódott.

Kövess hadserege január 7-én fejezte be a Cattaro körül tervezett hadműveletek előkészületét a flottaparancsnoksággal való teljes egyvetérségben. A nehéz tüzérség Castelnuovo vidékén, a gyalogság a cattarói öböl környékén gyülekezett. Az ellenség ekkor még mindig abban a hitben volt, hogy főhadásunk északkeletről fog bekövetkezni, annál nagyobb meglepetésként hatott rájuk, amikor január 8-án pitymalatkor mindenféle kaliberű ágyúinkból gránát- és shrapnell-eső születt állásukra. Ágyúink tulajdonképpen tűzostroma délben kezdődött és a montenegróiaknak a Solar-magaslat két oldalán buzódó hadállásai ellen irányult. Hőesés és az ágyúk tömegtüzelése közben indult el rohamra gyalogságunk a tengerparttól közvetlenül magasba szökő sziklafalak ellen. Az ellenség tüzelésének állandóan célpontjában órák hosszat tartó fáradalmak után hős katonáink a csupasz sziklafalakon kuszva megmászák a hegy felét. Másnap reggel az egész éjszakát harcra készenlétben álló csapataink, melyek a bórától sokat szenvedtek,

folytatták az előrenyomulást. Január 10-én délelőtt fél tizenegy órakor csapataink elérték a Crnagora plató szegélyét. A tenger felett ezer méteres magasságban vitézeink rohamra indultak a crnagoreok kőbástyái ellen. A Solar-hegy lábánál fekvő „bastion”-t áttörve gyalogságunk éket vert az ellenség főhadállásába. Itt csapataink befészkeltek magukat és felkészültek minden támadási eshetőségre, mert különben a szó szoros értelmében az alatt fekvő tengerbe sodorhatták volna őket.

Január 10-én, amikor már Kuk község, amely mellett a montenegróiaknak egy közbeneső hadállása vonult, kezdődött meg a tulajdonképeni támadás a Lovcen hegytömbje ellen. Az ellenséget kivelettük második főhadállásából, mire a crnagore csapatok menekülni kezdtek. Este fél nyolc órakor egy Krausz nevű kapitány foglalta el a Lovcen osucsat.

Veszteségünk e hadműveletekbe beleértve a grabováci operációt is, mindössze 153 halott volt.

A Lovcen ostrománál különösen kitűntettek magukat Trollman altábornagy és Günster ezredes, vezérkari főnök csapatai.

Páris divatos asszonya.

Az Aradi Közlöny tudósítója.

Arad, január 15

A párisi divat napról-napra barátságosabb lesz. A színek és formák egyhangúsága, — amelynél a francia asszonyok a háború sok hónapja alatt hiven kitartottak, hogy az idők komolyságát külsejükkel is jelképezzék, — nagy változások előtt áll, noha ma még, — mint a Times párisi divatlevelezője írja, — nem is láthatók teljes mértékben ezek a változások. A legfeltűnőbb, hogy a kedves kis „took”, a fejen ülő kis kerek kalap, a kis szalagosokkal és a sűrű fátyllal, átadta helyét a szélesperemű és lapos nagy kalapnak, amelyre nagy szalagbokrétát illesztnek. Jannár hónapra niabb kalapmodelleket várnak, mert karácsony előtt a divatárusok nem gondolhattak az új divatra, nagyon is el lévén foglalva azzal, hogy a fronton levő hozzártatóknak és ismerőseiknek ajándékokat készítsenek és küldjének.

Egészen új formájuk a szőrme-gallérok is, amelyek gyakran láthatók. Most rövidek, de azért melegék és könnyen viselhetők. A híres angol festőnek, Walter Cranenak a vázlatára emlékeztetnek, ha jól öltöztök, osinos nőkön láthatók. Nagyon kedvesen hat egy szürke kosztüm, amelynek hosszu kabátját az aljától két centiméternyire széles csincsilla-prém segélyezi. A manzsettán két keskeny szőrmeáv fut körül, a vállakon a felső karig nyúló csincsilla-gallér, amely a háta felé kiessé csinosodik. Lühöz kis szürke bársonykalpag erütszin szőrmevel díszítve; magas, szürke, svéd bőrből készült cipő. Az egész együtt nagyon szerűen hat.

A szezon egyik másik újdonsága a házikabát, amelyet mindenféle anyagból és mindeféle színben készítenek és többnyire a lenvászon-alsóruha felett hordják.

Ennek a kabátknak a szabása hasonlít a bolerohoz, azonban nincs szigorúan kötve a bolero formájához. Sokszor nem is ér egészen a derékig, hanem két centiméternyivel magasabban végződik, máskor pedig négy-öt centiméterrel a derékon alul ér. Nagyon praktikus a kis ruhadarab. A színárnyalatok nincsenek korlátozva, azonban fontos az, hogy könnyű kelmeből készüljön és béleletlenül. A kabátoknak hosszu karjuk van és kisebb házi társaságban most általános divat ilyen viselni.

A homályba borult Páris állapotaira jellemző a kis találmány, amely most ismét divatos a francia fővárosban. Mint a Gaulois jelenti az egyik párisi árúház olyan botokat, esernyőket dobott a piacra, melyek lehetővé teszik, hogy a sötét éjszakában hazafelé botorkáló párisiak megtalálják az utat. A botok és ernyők ugyanis parányi elektromos lámpával és elemmel vannak ellátva; ha a fogónál megnyomnak egy kis gombot, a lámpa szelid világosságot áraszt. Színház után és hangversenyek végével a sötét párisi utca olyan moztanában, mintha Szent János-bogarak röpködnek rajta.

Elbánnak a német tengerészek Angliával.

(Amerika tiltakozása a német kereskedelem angol bojkottja ellen.)

Távíratilag tudósítás.

Berlin, január 15.

Vilmos császár a birodalmi kancellárnál reggelin jelent meg, amelyre számosan voltak hivatalosak. A császárt az uton viharosan ünnepelték. A reggeli végeztével hosszasan tanácskozott a kancellárral.

Berlin. A birodalmi gyűlésen a Baralong-ügy tárgyalásánál Westarp előadó rámutatott arra, hogy az angol jegyzék hangja arrogáns. A német nép nem tűrheti el, hogy Anglia hallatlan merészséggel azzal vádolja meg a német hadsereget, hogy számtalanszor követtek el népjogellenes, horzalmás cselekedeteket. A jegyzék örök szűgyene Angliának. A német jegyzék nyugodt és határozott, mert nem az a célja, hogy hasson az ellentmondásokkal. A legjobb válasz ama elhatározott cselekedetek lesznek, amelyekről jelenleg nyilvánosan nem emlékezhetik meg. A többi felhasználó is megbotránkozott Anglia cinizmusán és visszautasította a német hadsereg és a tengerészet elleni vádakát. Követelik, hogy a tengeraltjárók legénységét az idegen lobozók alatt kalózkodó angoloktól energikusan védelmezzék meg. Biznak abban, hogy alkalomadtán a német tengerészek elbánnak Angliával.

Berlin. A Wolff-ügyenökség tudósítója jelenti Newyorkból: Az egész amerikai sajtó felháborodással tárgyalja Runciman angol kereskedelmi miniszter kijelentését, aki Németország kereskedelmének háboru utáni bojkottálását hirdeti. Az angol cégek képviselői, a szenátorok energikusan tiltakoznak Anglia jogtalan beavatkozása, valamint Németország és Amerika szabad kereskedelmének lebonyolításának megakadályozása ellen. A közvélemény felháborodása — mint egy washingtoni távirat jelenti — arra készítette az angol nagykövetet, hogy táviratilag értesítse kormányát és figyelmeztesse a hőkötterv veszedelmes voltára. A követ ilyen politikának buzgó ellenzője és reméli, hogy az angol kormány szintén elveti a tervet.

LEGUJABB

Erkezett éjjel 3 órakor.

Budapest. A Pester Lloyd tudósítója jelenti a sajtóhadiszállásról: A Bocche di Cattaro környékén találkoztam montenegrói foglyokkal. Fialtal gyerekek, aggastyánok, sőt asszonyok is vannak közöttük. Siralmas látványt nyújtanak. Nagyjórészt mezítábl, rongyolódott ruhában vannak. A bóra esővé változott. Mind mélyebben hatolunk be Montenegró belsejébe. Az ellenség zászlóaljai valószínűleg már Rijekában állanak, amely városka a Szkutari tó kikötője kisebb

gőzösök részére. A legnagyobb tevékenységet jelenleg az utánpótlás szolgálat végzi, miután vasutak hiányában kocsikon kell előre vinni mindent. Spizza elfoglalásával Antivári kikötőjét egy órányira megközelítettük. Ezen rész már teljesen el van zárva az ország belsejétől és csak Szkutari felé áll összeköttetésben a világgal, miután tengeraltjáró hajóink tevékenysége már hetek óta veszélyeztette itt a hajóforgalmat.

Berlin. A Vossische Zeitungban Stein tanár közlédi Tisza István gróf minisztereinkkel történt beszélgetését. Tisza kijelentette, hogy az Unióval a tengeraltjáró háboru incidensei el vannak intézve. Örvedetes tény ez, mert az Unióval botorság lenne komoly konfliktusha elervedni. Amerika csakhamar meggyőződik, hogy mi küzdünk a tengerrek szabadságáért. Anglia győzeime az Unió tengeraltjáró meggyőződésének pusztulását jelentené. A német tókének magyar vállalkozásokba való beépése különösen most, a háboru toiyama alatt örvedetes.

Hadifogságban Kuzmanek tábornokkal.

— A praznyali hő várparancsnokot tisztelik az oroszok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kolozsvár, jan. 15.

Kolozsvár határában, kicsi falusi házban lakik Boga G. ulagvári munkavezető. Négy országon keresztül, majdnem két hónapig jöttek vele a vonatok, meg a hajók, amíg tizenöt hónapig tartó keserves rabságából egy kieserült rokkant-szalítvánnyal hazatért. Összetört nyomorék ember lett a hatalmas erejű parkettezőből és mégis vig, megelégedett, mert sok-sok visály után meint itt-on van az ismerős házak és az ismerős arcok között. A mozgósítás híre Romániában ért Boga, ahol egy parkettegyárban dolgozott és onnan jött haza a legelső vonattal. Itt jelentkezett a 21-ik honvédszázadnál és a legelső menetaikulattal a harctérre ment. Boga a következőket mondta el hosszú rabságának ideleiből:

— A háboru első heteiben, 1914. augusztus 30-án esem fogságba a galiciai Harcban. Egy gránátsziánk eltörte a lábamat, elterütem a földön s így elmaradtam a visszavonuló ezredtől. Köröttem orosz és magyar sebesültek feküdtek és láttam, amint mellettünk elhaladt az üldöző orosz rajvonal. Az orosz rajvonal mögött három orosz katona jött felénk. Láttam, amint a besták odamentek a magyar sebesültekhez és könyörtelenül beléjük döfték a szuronyukat. Én felém is mindig közelebb jöttek. Tudtam, hogy nincs menekvésem a gyilkosok elöl, vettem a puskámat és ülve felém jöttek. Az egyik elesett s a másik kettő vad ordítással rohant rám. Izgatott voltam, a halál küszöbére éreztem magamat és nem volt erőm a feyverem zárdugattyuját levágni. Elkészültem a halálra.

Eskor valami olyan dolog történt, ami csak a mesékben, vagy a szinpadon szokott előfordulni.

A két orosz talán négy méternyire lehetett tőlem, amikor a fejünk felett szélpattant egy srápnél. A két orosz, mintha láthatatlan

kéz lekaszált volna őket, elterült a földön. A srápnél szilánkiak engem is nyomorékká tettek, eltörték mindkét kezemet, de az orszókat megőllék.

Igy megsebesültem három napig feküdtem a csatamezőn, amíg az arra járó orosz szanitécek összeszedtek bennünket. Csak az én nagy szívósságomnak köszönhettem, hogy el nem pusztultam.

A szanitécek 184 szekér sebesültet szedtek össze itt. A szekerek Brezánba vittek bennünket, ott egy kórházban kaptunk helyet. Kijelenthetem, hogy a kórházban nagyon jó dolgunk volt. Az orosz orvosok és különösen az önkéntes ápolónők nagyon jól bántak velünk. Mikor egy-egy kórházból elmentünk, az ápolónők mindig azt mondták, hogyha haza jutunk, adjuk át üdvözetüket a magyar szesztereknek. Ezt egyik ápolónő sem felejtette el megmondani.

Brzánból Kisve, onnan Moszkvába, majd később Ribingsbe vittek el. Ribingsben meggrógyultam és onnan nyomorékon a szibériai Csita Plestyanszkába vittek. Itt egy hatalmas foglyotábor van és itt kezdődött a szenvedések hosszú sorozata.

Rossz szállásunk és még rosszabb kosztunk volt. Olyan ételeket kaptunk, hogy eleinte utálattal edtük vissza, vagy dobtuk ki az ablakon. Később kénytelenek voltunk hozzászokni. Az egészségünk munkabíró foglyok kényszermunkára jártak, de azért semmi fizetés nem kaptak és semmivel sem volt jobb az ellátásuk.

Tisztek is voltak ebben a foglyotáborban nekik azonban elég jó dolguk volt. Kaptak havonként ötven rubelt és így vehettek maguknak egyet-mást, de mi semmi pénzt nem kaptunk.

Az invalidus foglyok október 9 én indultak el a foglyotáborból. Husz napig utaztunk marhaszállító kocsikban, amíg Moszkvába értünk. Innen Szanipetervárra vittek bennünket, onnan pedig a finn-svéd határra. A határállomás nevével nem tudom, mert Brükben minden jegyzetünk elszerték. A finnek leirhatatlan lelkesedéssel fogadtak bennünket. Megvendégelték az állomáson, ed-jöttek hozzánk és halkán a füllünkbe sugették, hogy ők a mi barátaink. Jellektel meggyarászták, hogy ők nem oroszok, hanem a mi rokonsaink.

Moteros szánnal mentünk át Svédországba és a város, ahová megérkeztünk, fel volt lobogóva. Zenekarral fogadtak bennünket, a magyar, német és osztrák himnuszot játszólták és esernyi jelét adták az irántuk érzett szimpátiának. Svédországtól kezdve az osztrák határig diadalmenet volt az utunk. A hajóiról német katonák az ölkben vitték ki a német partra az invalidusokat. Egy főherceg és egy főhercegnő fogadott bennünket, a főherceg beszédet intézett hozzánk, a főhercegnő pedig mindegyik katonának virágot tűzött a gomblyukába. A virág itt van a noteszben lepréselve. Tessék elhinni, nem volt ott szomorú ember egy sem, mindenik nyomorék vig volt, boldog és megelégedett.

Mikor előttünk Csita-Plestyanszkából, szomorúan néztünk a tiszti pavillon felé. Ott lakott Kuzmanek tábornok ur kétszázharminc tiszttel és bizony szeretett volna magunkkal elhozni. A tábornok urral nagyon udvariasan bántak az oroszok és mikor az utcán sétált, a menetelő katonacsapatok mindig tisztelegnek neki. Kuzmanek karddal jár az utcán és három honvédszázados van még vele, akik szintén karddal járnak. Nekik is kijár az oroszok tisztelgése.

H I R E K. LEGUJABB.

Érkezett reggel fél 4 órakor.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok megkapván a várt erősítéseket, megismételték heves rohamaikat Toporoutznál, a frontot védő magyarok és horvátok azonban énekelve verték vissza a támadást, amely a pusztító tüzelésben véresen omlott össze. Montenegróban havazás és fagy gátolja az előrejutást, nehezíti az élelmezés utánpótlást. Hadműveleteink még is sikeresen haladnak előre. Az Adria mentén kiküldött hadoszlopaink elfoglalták Spizzát és Scutomorét. Most közvetlen Antivárit fenyegetik csapataink, a melyek megközelítették Montenegró egyetlen vasutvonalát. Antivári és Vipazár elfoglalásával Montenegró teljesen el lenne vágva Itáliától. Montenegróban eddig kétszáz ágyut zsákmányoltunk.

Krisztiánia. Pelár görög torpedónaszádon Sándor trónörökösrel és a kormánnyal Korfuba utazott.

Személyesen veendőket át a napra szóló kávéházi kenyér-jegyek.

(Hétlőn kezdődik a lisztösszeírás.)

Az Aradi Közlöny tudósításából.

Arad, január 15.

Hétlőn kezdik meg Arad város egész területén a háztartásokban a lisztösszeírását, amely hatvanhét kerületben egyidőben indul meg és január 28-ig befejezendő. Varjassy Lajos polgármester már kidolgozta a részletes utasításokat az összeírók részére és ezután is figyelmezteti mindazokat, akik napidíj mellett hajlandók a munkára vállalkozni, nála jelentkezzenek holnap, vasárnap délelőtt. A közönséget figyelmezteti a polgármester, hogy a legszigorúbb eljárásra utasította az összeírókat és mindazokat, akik készleteiket eltitkolják, vagy az összeírókat félre veszik, a miniszteri rendelet értelmében súlyos büntetéssel sújthatnak, mert fontos annak megállapítása, hogy mennyi a fölösleges liszt Arad területén.

A összeírók jegyzékbe veszik azt is, hogy ki van ellátva zsirral, burgonyával és hővelvesséssel. Ez azonban nem releváns célból történik, hanem azért, hogy a város hatósága tudja, hogy ezekből a cikkekből mennyit kell beszereznie, hogy a lakosság mindenki el legyen látva.

Hétlő reggeltől kezdve sem a kávéházakban, sem vendéglőkben kenyérijegyek nélkül kenyeret nem kapni. A tanács ma tartott ülésén Zubor Andor t. b. főjegyző bejelentette, hogy úgy a térszemesnokság, mint a szállodák megkapták már a kenyérijegvet, amelyek azt a célt szolgálják, hogy a katonatisztek, valamint a szállodákban megszállott idegenek kenyeret kapjanak az étkezéshez. Azok a helybéli lakosok, akik liszttel el vannak látva, de időközönként vendéglőben, vagy kávéházban étkeznek a polgármester liberáltságából, szintén juthatnak kenyérijegvhez. A kávéosok azt kérték, hogy a gazdasági tanácsnok, aki az ugynevezett napijegyeket — tehát az egy napra szóló érvényességgel bíró kenyérjegyeket — kiosztja, nekik adja át ezeket, még pedig szobnenseik névjegyzékének el-

lenében és ők utólagosan elszámolnak a városnak.

A polgármester azonban azt a megoldást nem fogadta el, mert éppen azért bonta a gazdasági tanácsnok diszkrétciójára azt, hogy ilyen napi jegyeket kiadhamson, most nem akarta tullepni a határt ezzel, hogy túl sokan vegyék igénybe a vendéglő és kávéházi étkezésre jogosító gme jegyeket és emellett az otthon levő lisztjüket is megtakarítsák. Tehát aki ilyen egy napra szóló érvényességgel jegyeket kér, annak személyesen kell elmenni a gazdasági hivatalba, ahol indokolt esetekben hétről-hétre ilyen jegyekkel ellátják.

— A Balkán-vonat első utja. Budapestről jelentik: A Berlin-konstantinápolyi vasut husz pernyi késéssel éjjélkor a nyugatira érkezett. A pályaudvar gyönyörűen fel volt díszítve a szövetségesek színeivel. Az államvasutak elnöksége és a hatóságok megjelentek a pályaudvaron. A vonat husz pernyi időzés után folytatta útját.

— Cetinje ünnepe. Három főváros elfoglalását, sok-sok vár diadalmas bevételét ünnepeltük meg már zeneszóval, lobogósan. Ma ismét lobogók lengenek az utcákon: Montenegró fővárosának diadalmas elfoglalását hirdetik Arad házain a magyar nemzeti színekből lengő zászló-sorfalak. Ma este a katonaság is ünnepet rendezett Cetinje elfoglalásának alkalmából. A harminchármasok zenekara este hét óra tájban beírta a város utcáit és hazafias dalokat, indulókat játszott. A zenés takarodót nagy tömeg kísérte végig a város főutvonalán és lelkes tüntetéssel ünnepelte a hadsereget, szövetségesünket és az uralkodót.

— Milyen a lövészárokban az élet? G. H. a 33. gyalogezred kadettja a következő érdekes sorokat írja a harctérről K. Lackónak: — Hogy milyen a dackung azt nem írom le, mert az már a civilek előtt szinte ismertebb, mint előttünk, ha nem mint érdekesség megemlítem, hogy a falak ruthén szent képekkel vannak körülruggatva, amelyek a falaktól becsúszó víztől olyanok, mint az olajfészmények, úgy hogy egy tisztibérlősem mag is kérdezte, hogy hogyan szereztem ezeket az eredeti festményeket! Amíg hidegebb volt addig csak a plafonról csöpögött egy-egy csöpp víz a nyakamba, vagy fakvés közben az orromra, de egy-két hét óta, amikor a lövészárokban is hasig ér a víz, az okkalabon is felfedeztem néhány időszakos forrást, amely csak annyiban különbözik a rankheleányi időszakos forrástól, hogy felsőlől lefelé folyik. — Elfogott a gyertyám és a lámpásomban sinos petróleum, de világítani csak kell valamivel. Elővettem egy tizes szardínia dobozt, a fedelére kis lyukat csináltam, abba behelyeztem egy kis rongyot, a dobozt megtöltöttem a legényem cipőzsirral és esodálatos, a legújabb világító eszközt szerkesztettük... Ez csak egy rövid példa arra, hogy hogyan segít magán egy harcos. Én most a patrulliskolába vagyok kommandírozva, mellet most állítottak fel és célja az, hogy egyes patrullistákat képezzen, akik aztán a legnehezebb feladatot is játsszák könnyűséggel fagják elvégezni. Jelvényünk egy halálfejes plakett, amely méltó jelvénye hivatalunknak.

— Halálozás. Beregi Mór 72 éves korában hosszas szenvedés után e hó 13-án Gyöngyösön elhunyt. A megbetegedés után Beregi Sándor dr. aradi rendőrfogalmazó édesanyját gyászolja.

— A negyven év előtti voks. Vajon negyven esztendő előtt is úgy volt, mint most? Akkor is, ha valaki a városvezetés hivatalba akart jutni, nyakába vette a várost és sorra vizitálta a városatyákat, amíg belé nem fáradt ennek az egy mondatnak ismétlésébe:

— Amennyiben erre az állásra érdemessnek tart, tiszteljen meg szavazatával.

Egy ember tudna rá Aradon visszaemlékezni: Domány József, a városi törvényhatóságnak öregben is ifjú kedélyű tagja. Mikor a város esztendői közgyűlése Varjassy Lajos polgármestert üdvözölte és a polgármester a törvényhatóság összes tagjaival kezét fogott, a polgármester önkéntelenül keresett az ünneplők tábora között.

— Vajon vannak-e, akik akkor is városatyák voltak?...

És egyet sikerült felfedezni: Domány Józsefet, aki negyven esztendő előtt a törvényhatóságnak tagja volt és mint ilyen az aljezőző választott Varjassy Lajosra szavazott Most, negyven év után, a perzselő hangulat negyedórán a polgármester tréfásan megkérdezte a negyven év előtti voksot, amire Domány megjegyezte:

— Én már akkor is tudtam, hogy nem szavazok érdemtelennel!

— A Lika aradi halottja. A flottaparancsnokság néhány nap előtt jelentette, hogy az Adrián sikerrel végrehajtott hadművelet közben torpedóromboló flottillánkból a Lika torpedóromboló aknán elsüllyedt és később a Trilav nevű naszád is elpusztult. A Lika fedélzetén szolgált egy aradi fiatalember is, Kovács Béla első gépész, Kovács Antal nyugalmazott Máv. kalauz fia. A huszonegy éves fiú három év előtt önként lépett a haditengerészet szolgálatába és mint ügyes, szorgalmas ember szépen haladt elő. A háború kitörésekor a Lika torpedórombolón teljesített szolgálatát és szülőit állandóan értesítette hollétéről. Utóbbra a fiatal tengerész testvérei üdvözlő kártyát küldtek bátyjuknak, de ez a levelezés visszaérkezett a következő néhány sor irással:

— Kedves kisasszony! Mely fájdalommal tudatom kegyedet, hogy szeretett fivérem nekem jó hírül szám a multkor szerencsétlenség alkalmával halálát lelte. Isten önnel, foadás legőszintébb részvétemet. Egy megmenekült.

A névtelenül jött válasz mölven lecsutotta Kovácsékot, akik most hivatalos helyen érdeklődnek a fiú sorsa iránt, mert lehetségesnek tartják, hogy Kovács Bélát a robbanás után olaszok mentették ki a tengerből és most olasz hadifogságban van.

— Nem vonják be az egyenként elhelyezett hadifogoly munkásokat. Megirtuk, hogy a hadügyminiszterium elrendelte az egyenként elhelyezett hadimunkásoknak legalább tízes csoportokban való elszállásolását és a mennyiben ez nem volna lehetséges, az ilyen hadifoglyoknak a táborokba való visszazállítását. Garda körökben nagy elégedetlenséget keltett ez az intézkedés, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pedig azonnal akcióra lépett, hogy az elszállásolás kérdését a szadák érdekeinek megfelelően rendezze. Most arról értesülünk, hogy a földművelési miniszter táviratilag közölte az OMGE-val a hadügyminiszter rendelkezését mely szerint az ugyancsak táviratilag utasított valamennyi es. és kir. katonai parancsnokságot, hogy mult évi december 11-én kelt 109.171-10 számú rendelet alapján, amelyvel hadifoglyok egyenként való elhelyezését tiltotta és azoknak legalább tízes csoportokban való elszállásolását írta elő, hadifogoly munkásokat további rendelkezésig ne vonjanak be. Hír szerint az OMGE most oly irányban akarja folytatni akcióját, hogy a hadifoglyok elhelyezésének kérdése ne általánoságban, hanem mindenütt a helyi viszonyok által megszabott feltételek mellett történjék.

— A katonaszökevény felesége. Bécsből riák: A landwehr-hadosztálybírószág tegnap vont a felelősségre a huszonhárom éves Ostermann Johanna földbirtokosnét, akit azzal vádolnak a katonai büntetőtörvénykönyv 220. §-a alapján, hogy egy szökevényt támogatott. A vádlott nő férje Ostermann János, aki a mozgósításakor bevonult katonai szolgálatra. 1915. január 22-én megszökött St. Pöltenben állomásozó csapatától és július 3-án történt letartóztatásáig birtokán, Unterbergben tartózkodott. Júniusban egy csendőr ment el Ostermannék háza elé és megkérdezte a házban álló asszonyt, hogy mit csinál az ure, mire az azt válaszolta, hogy orosz hadifoglyába került. Két héttel később Ostermann adástát és a bécsi hadosztálybírószág engedélyt a hónapi börtönrre ítélte. Börtönétől ideiglenesen elhagyatták és időközben a házára költözött, mely felesége ellen ezalatt szintén vádat emelt. Azon a címen, hogy férjét szökésében és bujkálásában támogatta. Az asszony a tárgyaláson elmondta, hogy férje bezerkesztése alkalmával azt mondta neki, hogy feleség hiátása bizonytalan időre szabadságot és ugyanekkor meghagyták neki, hogy odahaza se a polgármesternél, sem a csendőrségnél ne jelentkezzen. A bíróság az asszonyt börtönrre mondta ki és a különös enyhítő körülmények figyelembe vételével egyhávi börtönrre és a hadipénztárnak fizetendő 200 korona pénzbírságra ítélte. A védő megmondolási időt kért.

— Sikasztás vádja alól felmentett aradi ügyvéd. Megittuk, hogy Fényes Kálmán aradi ügyvéd ellen Bukowetz Károlyné és Pfeiffaut F.-né aradi magánzónók sikasztás miatt tettek feljelentést az aradi törvényszéknél. A két magánzónó ugyanis még 1902-ben 5000, illetve 2700 koronát adott át Fényesnek színtük azért, hogy azt gyűlölcsozólag helyezze el. Fényes szerint azonban kölcsön. Miután Fényes a pénzt nem tudta visszaadni, a két asszony megtette a feljelentést, mire az ügyész arra utasította őket, hogy Fényest az ügyvédi rendtartás értelmében a törvényszék előtt számoltassák meg. A számoltatási eljárás során a törvényszék kötelezte is Fényest, hogy az összeget 15 nap alatt fizesse meg, de miután nem tudott fizetni, újból feljelentették öt felei sikasztás miatt. Az aradi törvényszék ma tárgyalta az ügyet s miután a kihallgatott tanúk vallomásából beigazolták látni, hogy Pfeiffautné és Bukowitzné kölcsön adták a pénzt, Fényest Sugár Jenő dr. védőbeszéde után felmentette.

— Aradfalva felépítésére a következő újabb adományok érkeztek a polgármesteri hivatalba: Bogdán Virgínié gyűjtőívén 20 K, Bogdán Károly gy. i. 35 K, dr. Simó Károlyné gy. i. 27 K, Cseller és Szathmáry gy. i. 50 K, özv. Zemplényi Sándorné gy. i. 32 K, Lautner Mátyás gy. i. 25 K, Angel István dr. gy. i. 20 K, Aradi Kereskedelmi és Iparkamara gy. i. 600 K, ág. liv. ev. egyház gy. i. 55 K, Frit Lajosné gy. i. 22 K, Elek István gy. i. 17 K, Nagy Sándor dr. gy. i. 140 K, az erzsébetvárosi községi elemi iskola gyűjtése összesen 284 K, Ségfa külvárosi községi iskolai tanulók gyűjtése összesen 178 44 K, Papp Ferencné 10 K, Aradvárosi Társaság 25 K, Ester Gyula 10 K, Ferch Odón gy. i. 12 K, a Szentpéter-téri községi iskola növendékei által eszközölt gyűjtése összesen 230 46 K, a Fűri-utcai állami el. iskola gyűjtése összesen 187 09 K, Lendvai Sándor, az Első Magyar Biztosító Intézet szegedi vezértitkára 30 koronát küldött az Aradfalván építendő és Varjassy Árpád emléktáblával megörökített ház költségére. A Maros aradi ev. z. egyesület 100 K, a Kazinczy-utcai községi elemi iskola pótvgyűjtőívén összesen 28 K, Aradi Turista Egyesület 20 K, Lakatos Izó dr. 50 K, Aradi Autóklub Kátholikus Kör 25 K.

— Adományok. Arad város polgármesteri hivatalánál Engel Gyula naptár-megváltás című az aradi rokkant katonák javára 40 koronát adományozott. Aradi baptista hitfelekezet hadi övezetek és árvák segélyezésére 20 koronát adományozott. Hadvonultak hátramardottjai javára befolyt adomány Brandisz Henrik Werner Károly keszoru megváltás 25 kor. Első magyar általános biztosító társaság tisztikara 24 koronát.

— Aradi gyermekek a fanitók övezeteiért és árváiért. A Gizella-utcai állami elemi iskola derék tanító testülete nem feledkezett meg szokról a hősokról, kik éppen az 6 kártársaik sorából kerültek ki a halál mezejére. Azzal akarták irántuk érzett becsülésüknek szeretőitöknek tanujelét adni, hogy a hátrahagyott övezetek és árvák segítésére a maguk tehetségéhez képest egy kevéssel hozzájárulnak. Szavallatokkal egybekötött kitűnően sikerült gyermek-színlelőadást rendeztek és állásukat mutattak be. Beleépő-díjakul csekély 20 fillért, felnőttektől 50 fillért kértek. Az előadáson megjelentek Kebrer Károly kir. tanfelügyelő és Raskó László kir. s. tanfelügyelő is, akik élvezettel nézték végig a kis kulturális munkások buzgalmit. A Gizella-utcai áll. el. iskola tanítói testülete köszönetet mond mindazon nemes szívű adakozóknak, akik a tolvó hó 8., 9., 10-én tartott gyermek-előadásokat meglátogatták. Kisebbségű felülfizetőikkel lehetővé tették, hogy 317 korona 50 fillár bevételről ászáronjon be. A befolyt összeget a kiadások levonása után a harcban elesett tanítók övezetei és árvái javára Kebrer Károly kir. tanfelügyelő kezébeh juttatták el.

— Az ipartestületi tartalékkórház uszóna-alapításhoz az alábbi adományok érkeztek: dr. Tolnai Jánosné 20 korona, Soós Jenőné, Steiner Ferencné, özv. Reiniger S.-né, dr. Kell Lipót 10 korona, Feldmann Lajosné 6 korona, Freund Fülöpné, Faragó Rezsóné, dr. Werner Miksa, dr. Drechsler Henrik, Grimm A. Jozsefné, Tenner László, Kell Manóné, Münz Mátyásné, Pók Adolfné, Pók Annus, Rubinstein Mórné, Grósz Izaóné, özv. Bing Edéné, Friedmann Gyuláné, Ehrenfeld Ignácné, Goldschmidt Mihályné, Adler Andor, Grünbaum Leoné, Nagy Farkasné 5—5 korona, Rubel Rachel, Rosenfeld Hermanné, Bérci Károlyné, Havas Sándorné, Lévai Adolf, Schwartz testvérek, Böhm Gézáné, Deutch Fülöp, Multas Véri, Czukor Lászlóné, dr. Messer Károly, Kardos István, dr. Deutsch Izabóné 4—4 korona, Róth Izabóné, Weisenburger Nándorné, Wolf Jenőné, Braun Mórné, Nemess Gézáné 3—3 korona, Keppich Zsigmondné, Aufrecht Miksáné 2—2 korona, Havas Sándorné, és Spitz testvérek uszóna. A nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond a kórház vezetősége.

— A napi kenyérjegy. (Egy bizonytalan vendég levele.) Az ima eddig úgy szót, hogy: add meg nekünk a mindennapi kenyérünket, ezután előbb a napi kenyérjegyért kell fohászodni. A szegény ember máig örült, ha volt kenyere, s mit papírba göngyöltve felretett magának, most a legelőkelőbb vendégnek előbb a papírról kell gondoskodni, aztán adják a kenyérrel hozzá. A kenyér keresésnél sokkal nehezebb lesz a kenyérjegy utalvány beszerzés, tekintve, hogy azért személyesen kell jelentkezni. Ugyanis amíg az ember a vendéglőben ül, leolvasható az aroáról, hogy egy éhes vendég és ezt minden valamine való pincér tudja és éppen ezért — nem mutatkozik, azonban hogy fogják a városbázán elhinni, hogy én például Galaából érkezett átutazó vendég vagyok?... Az irataim esetleg mindent fognak igazolni, csak éppen azt nem, hogy én, mondjak a „Piros abrosz”-hoz címzett vendéglőben étkezem? Nincs más hátra, meg fogok nősülni, csálta meg szabadulok a személyre szóló napi kenyérjegy-gondtól és lesz családjegym...

— A hadifoglyok sértegetése tilos. A főkapitány belügyminiszteri rendelet folytán figyelmezteti a város lakosságát, hogy a hadifoglyok a hadi jog oltalma alatt állanak, s így azokat gunyolni, sértegetni, becsültséért kijejezés-ekkel illetni, avagy bánalmazni a legszigorubbán tilos. Figyelmezteti a főkapitány a közönséget, a munkaadókat és a szülőket, hogy a hadifoglyokkal szemben, bárhol is találkoznak azokkal, mindennapi sértő magatartástól tartózkodjanak s ettől gyermekeiket és tanoncukat is tartásá vissza. mert az esetben, ha a hadifoglyok sértegetéséről tudomást szereznek a tetteiket, illetve a kiskorúaknál a törvényes képviselőiket a törvény teljes szigorával fogják felelősségre vonni.

— Engel női keresk. szaktanfolyama, 3—4 havi cursus, teljes kiképzés keresk. irodák részére. Lázár Vilmos-utca 2. Tele on 1046. sz. 487

— Uzleti könyvek, u. m. strazzák. 16-könyvek és irodai cikkek Kerpelné 193

— Híradás orosz fogságból. Hosszu hónapok után levél érkezett orosz fogságból Koritsoner Jenőtől, Koritsoner Mór ottlakai fiától. A fiatal ember arról értesíti szüleit, hogy mult év szeptember 13-án Bródnyál vivott ütközetben Kozma György századossal együtt hadifogságba jutott és a tochoi fogolytáborban a tashkendi kormányzóságba szállították.

— Köszönetnyilvánítás. Az isr. népkönyha részére az elmult héten a következő adományok folytak be: Pók Ernőné 20 korona, dr. Éles Béláné 10 korona, dr. Éles Gézáné 10 korona, Kertész Béla 10 korona, dr. Löwinger Miksáné 10 korona, özv. Róvész Adolfné 10 korona, Szabó Alberné 10 korona, mely nemes adományokért hálás köszönetet mond az elnökség. A népkönyv-hában a jövő héten a védasszonyi tisztet dr. Tiesch Mórné, dr. Székely Inigóné és Halász Jenőné ur-nők lesznek szívesek ellátni.

— A francia lővészárkok győtreime. A L'Homme Enchaîne azzal a megjegyzéssel, hogy annak hitelességéért jótáll, egy a lővészárkokból érkezett levélből a következő részleteket közli: „A legnagyobb nyomorúságot kell elszívandóknak vizzel tele árkaikban. Deszkákat tesszünk le a földre, hogy lefekhecsünk, de mindenfelől patkányok jönnek elő. Olyan nagyok, mint a házi nyúl és keresztül-kasul futkornak rajtuk egész éjjeliken át. Reggel a vizes lekvástól egészen át vagyunk lagyva s ezt nevezik életnek.”

— Gazdát cserélt aradi ingatlanok. Müttner József eladta az aradi 604. sz. tjkvben felvett Csiky György-utca 8. sz. házat 15000 koronáért, özv. Ökrös Lajosnénak. — Nagy János és neje eladták az aradi 1833. sz. tjkvben felvett Variassy Lajos-utca 144. sz. házat 14800 koronáért Mike István és Mthé Juliannának. — Varga János és neje eladták az aradi 6347. sz. tjkvben felvett Sarió utca 19/a sz. házat 6000 koronáért Gyurkovits István és nejeének.

— Közgyűlési meghívó. Az aradi magántisztviselők egyesülete e hó 16-án (vasárnap) délután 3 órakor saját helyiségében (Központi szállóba, Salac-utcai földszinti kisteremben) tartja kilenedik rendez évi közgyűlését. A tárgysorozat a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány évi jelentése. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Esztleges indítványok. 5. Választások. Az elnökség.

— Egy jeles magyar szaklap. Építész, mérnök, építő- és kőművesmester, fakereskedő és vállalkozó olvasóink b. figyelmébe ajánljuk a Budapes'ten barminchat év óta megjelenő „Vállalkozók Lapja” című pompásan szerkesztett szaklapot, amely az összes mérnöki munkákra, építkezésekre, szállítóesokra, faeladásokra, fakeresletekre vonatkozó állami, megyei, községi és magánrészről kibocsátott árlejtési és árverési hirdetések, terpvályzatokat és az e téren előforduló mindennemű vállalati hírt közli. Elkfizetni a „Vállalkozók Lapja” kiadóhivatalában (Budapest, VII., Erzsébet-körut 29. szám alatt) és minden postahivatalnál lehet fél évre 10 koronával, egész évre 20 koronával.

— Köszönetnyilvánítás. Kellemes kötelességet teljesíték, midőn a parancsnokságom alatt álló legénység nevében mindazoknak, akik a lefolyt háborús év alatt századomat szeretet-adományaikkal ismételtén felkeresték, szívvel jövő köszönetemet nyilvánítom. Nem hagyható a külön említés nélkül Kánya Jozsefné és Szömörkényi Lili urasszonyokat, akik a háboru kezdeté óta tőszesz adományokkal a legénységet ellátták. Harctér, 1916. január hó. Emele Károly százados, a 33. gy. e. 16. századának parancsnoka.

— A folytonosan dráguló nyersanyag és nap-nap után emelkedő munkabér következtében az Aerowash lépnymásu mosógép eladási ára f. hó 15-től 24 korona. Kapható Magyar Ferenc Arad, Zrínyi-utca 6. sz. gazdasági gép- és műszaki cikkek üzletében. 281

— Gyermekekocsik, gyermek-székcsék csakis Fischer nagyáruházában 10 koronától 150 koronáig.

— Könyvtárakat, bélyeggyűjtőmennyeket és hangjegyeket vesz Kerpel könyvkereskedése.

— Papírszalvéták olesón Kerpelnél. 193

— Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-hoz irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Főszolgabíró és ügyvéd pere. Lásár Zsófia dr. kisjensi ügyvédnek nemrégiben valami hivatalos ügyből kifolyólag összehozott közlése volt Csuhav Gyula főszolgabírónak, akihez másnap sártó tartalmú levelet írt. Csuhav Gyula becsületértéért miatt feljelentést tett Lásár ellen, akit ma beismerése alapján az aradi törvényszék 100 korona pénzbüntetésre ítélte, a büntetést azonban a novella értelmében felüggesztette.

§ A rendőr halálos balesete. Mintegy három év előtt Antal Mihály aradi rendőr a Minorita-palota előtt egy kónatra ugrott fel, azonban oly szerencsétlenül esuszott el, hogy a kerékek alá került s halálos sérülést szenvedett. Antal Mihály özvegye kártérítési keresetet indított a Közüti Vaspálya társaság ellen, amely a per során ezzel védkezett, hogy őt kártérítési kötelezettség nem terheli, a rendőr saját hibájából járt szerencsétlenül, amennyiben a tilos rendelkezés dacára a mozgásban volt kocsira ugrott fel, még pedig elől, a kocsiánál, ahol a dolog még ragyobb vezérléssel járt. A végén húzódozó perben ma döntött az aradi törvényszék polgári tanácsa Székely Miklós királyi törvényszéki bíró referátuma alapján. A törvényszék megállapította, hogy a rendőrt tényleg gondatlanság terhelte, azonban a Vaspályatársaságot is, amennyiben a tanuként kiballgatott Stenel Andor ipari felügyelő szakvéleménye szerint az illető lóvasúti kocsit fékje rossz volt s amennyiben a fék rendszeren működött volna, a kocsit gyorsan meg lehetett volna állítani s a katasztrófa elkerülhető lett volna. Miután így mindeket felet gondatlanság terhelte, a törvényszék úgy döntött, hogy a kártérítési összeget megosztja a károsulttal s a kártérítésre kötelezett között. A törvényszék ez alapon az asszonynak — ki után az Arad városától is hatszáz korona kegydíjat kap — évi 119 kor. 47 fill. járást, a gyermekének pedig hat éves koráig évi 181 kor. 73 fillért állapított meg.

§ Sikasztásért elítélt katonai főszámvévő. Kolozsvárról jelentik: A kolozvári honvéd hadosztálybírósg elé, mint vádlott, negyven éven felüli szolgálatteljesítővel egy öreg katona került. Gál Sándor, a marosvásárhelyi 9. honvéd huszárezred 60 éves főszámvévője elítélt bírái elé azért a hivatali sikasztásért, amelylyel a honvéd ügyészség vádolta. A főszámvévő 150 huszárnak az illetményét tartotta meg magának és ezzel a vád szerint mintegy 8000 korona kárt okozott a katonai kincstárnak. A haditörvényszék főtárgyalásán Szabó Sándor hadbíró-alezredes elnökölt. A vádat dr. Scherák hadbíró-főhadnagy képviselte, a vádlottat dr. Kertész Jenő ügyvéd védte. A bizonyítási eljárás során az öreg katona részben beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy a letartóztatásakor lefoglalt tizenkétezer korona készpénze között néhány száz korona idegen pénz is volt, amit akkor még nem szolgáltatott be illetékes parancsnokságnak. A tanuvalomásokból és a bűnper irataiból azután az nyert bahicenyítást, hogy a huszárok közül csak 53 jelentkezett azzal, hogy illetményét nem kapta meg és így az elsikkasztott összeg csupán 555 korona 70 fillért tesz ki. A perbeszéd meghallgatása után a haditörvényszék hosszabb tanácskozás után hozott ítéletet, amely Gál Sándort a vádindítvánnyal szemben csupán egyszerű sikasztás büntetésben mondották ki bűnösnek és ezért három havi súlyosított súlyos börtönnel, a katonai szolgálattól leendő elbocsátással és kitüntetésétől való megfosztással sújtotta.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Arad és a földgázüzlet.

Az Aradi Közlöny tudósításai.

Arad, január 16.

A földgáz értékesítése. Erdélyi és az Erdéllyel határos vidékekben felhasználásuk egyike azoknak a kérdéseknek, amelyek ma sok érdeklőt tartanak izgalomban. A Deutsche Bank támogatásával alakult Magyar Földgáz r.-t. szövetés Kolozsvárról kiinduló elosztási mozzalomban találkoztak. A kérdésnek egész, ki irdoma van már.

Arad is egyike azoknak a városoknak amelyek a földgáz-kérdés érdekelhet, mert az említett szövetés arra kötelezi a Deutsche Bank társaságát, hogy az aradi földgázvezeték kérdését tanulmányozza, a kolozsvári vezeték elkészülte után másfélszáz méterrel tegyen nyilatkozatot: kész-e a vezérlésre, ha igen: hány év és fél éven belül építse meg és további két éven belül helyezze is üzembe az aradi földgázvezetékét.

A kérdés Aradot érdeklő részével Bojár Sándor mérnöknek, a Műszaki Világ szerkesztőjének most megjelent tanulmánya a következőkben foglalkozik:

A Molnár Lajos-féle világítási üzemek statisztikájából kiragadjuk éppen a földgáz-érdeklőségbe bevont Arad város 1870-ben épült gázvezeték adatait. Ezen 68.000 lakossal bíró város 45 év óta koncessziós alapon fennálló gázüzemre — amelyet, hogy gázvezeték és egyéb berendezési tárgyakat részben ingóval, részben 5 évi törlesztésre köcsát a fogvászók rendelkezésére, amint kedvezményesen kevés város gázfogyasztói dicsekedhetnek, — eddig alig tudott évi millió köbméteres gáztermelést elérni. Emellett még az aradi gázvezeték kiépítése van a fogyasztás tetemes csökkenésére is, mert az elektromos világítás ott mindjobban tért hódtt. Ha még figyelembe vesszük, hogy az aradi csővezetékhalálzat, melynek hossza körül 46.000 méterre tehető, legnagyobb részben szintén 45 évvel ezelőtt készült, elképzelhetjük, hogy a rozsdás, bozólgó áramok okozta elektrolízis, a földalatti kemikáliák minő rombolását eszközölhetek azon a hosszú idő alatt. És ha Aradon a földgázhoz új csővezetékek kellenek — amint hogy kétszáz méterrel, mert a matyasozás a közönségtől elváró mértékű csővezetékkel igényel — kitől és mennyit fogja a város a minden árat is feletlenül állított mai és még sokáig várható viszonyok mellett a circa 50.000 méter csővezeték beépítését? Pedig pedig Arad város a földgáz r. mérvében — mint az aradi lapokból tudom — már elcseszt az 1914. és 1915. évekbe ezantált évi 30.000 kor., összege a tehát 60.000 korona gázgyári hasznosítását és nem akarja meghosszabbítani az 1919. év végén lejáró koncessziós szerződést.

Méltóztatás. Ak Arad közönségének feltekteni a földgázüzlet. Méréje le rajta az Aradhoz legközelebb fekvő gázut távolságát, mely nem kevesebb mint 267 kilométer. Tessék azután figyelembe venni, hogy az aradi földgázvezetéssel kapcsolatos csőberuházások összege — Arad város határáig érve — körülbelül 6—7 millió koronára tehető s hogy az egész vezeték mentén köbeeséleg sem világítási, sem ipari fogyasztási alkalom nincsen; tessék továbbá figyelembe venni, hogy a földgázüzemre való átterés, ami csak nyáron történhetik, legjobb esetben is több heti üzemi fennakadást jelent, mimellett az összes égők, főzők és fürdőkamrák átalakítandók. És meg fogja látni a város, hogy megévő üzemeit nem szabad a földgázszervezésnek kormánybeliséggyűzéssel, vagy vis major hatása alatt megvákozható s különben is még igen respektábilis idő távolságban esedékes pontjai miatt elhanyagolnia. Ugyenest ajánlom a földgázüzlet körzetében fekvő érdeklőt mindazon városoknak is, amelyeknek van vezetési valójuk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Szerkesztő. Ha nem közlés elől küldi a verseket: hát ugyan miért? Próbára akar talán tenni, hogy a szerkesztőség olvasatlanul mondja-e rájuk, hogy rosszak? Igazság szerint ezt kellene tennünk, hiszen a parlamentben mondta a honvédelmi miniszter, hogy a még oly szenzációs feljelentéseket is papirkosárba dobják, ha névtelen. Miért jusson más sorsra a névtelenül küldött versgyűjtemény. De mégis csak elolvastuk a verseket és megmondhatjuk, hogy a Szűlföldem, Hassad a hajnal, A legszebb dísz címűeket egy Petőfi Sándor nevű költő sokkal jobban, az ön által alkalmazott jelzők és fordulatok felhasználásával, hetven év előtt megírta. A Tanyán az élet című hangulatos veréből megkapott ez a négy sor:

„Itt a napszak haladása
Bármely oldalán
Balzsamot nyer a bus lélek
Ha beteg talán.”

A napszak haladása bármely oldalán: ez jó és új. Csak értelme nincs.

R. E. Nagykáta. Hozzánk nem érkezett meg a csomag. Talán más címre küldte.

1898-as népfelkelő. Eddigélé nincs szó róla. Idejekorán meg fogja tudni.

N. R. Szemlak. Nem sorsolták ki. Háromalmás. Kikerestetjük.

Optimista. Ha más uton nem tudna hírt kapni, azért ne nyugtalankodjon. A kérdéses küldemény megvan.

Borossebes. Az ajánlattal csak a háboru után foglalkozhatunk.

Sz. A. A cukor miatt nemcsak Újszentannán vannak panaszok. Ez országaszerte gondot okoz és az okát sokszor megvilágítottuk. Az a kis helyi panasz, amelyből még hozzá az tűnik ki, hogy Újszentannán van cukor és helyesen gondolkodó kereskedők azt nem adták el az utolsó csepp szemig otthon felhalmozásra: ez nem is oly súlyos panasz. A háboruban sok dolog van, ami nem örvendetes, de azért oly keserűen nem szabad gondolkozni, amint ön is teszi.

Kisleány. Azelett a kisleányok főzni, varrni, vagy legjobb esetben zongorázni tanultak és nem szálltak vitába a szerkesztő bácsikkal olyan komplikált kérdésekben, hogy szabad-e fiatal leánynak más férfivel beszélgetni vagy sem. Egyébiránt engedje meg annak megállapítását, hogy ön nem azonos az első levél írójával és azzal, aki a kérdést hozzánk intéste.

Hü olvasó. Címzése Nagyméltóságú, a magasztos Kegyelmes Uram, lakása pedig Budapest 1. Miniszterelnökség.

Doberdo helyett Szentandrás. A magyarországot nagyon is egyszerű. A karácsonyi csomagokat összegyűjtő és tovább expedáló helyen igaz, hogy igyekeztek a kedves és jószívű gyűjtők óhaját is figyelembe venni, azonban arra is kellett gondolni, hogy a beérkezett küldeményeket arányosan szétosztják. Hogy jusson mindenhová a szétszórt csapatokhoz. Így történhetett, hogy megfélekedtek a csomag rendeltetéséről és máshová osztották, mint ahová szánták. Ez figyelmetlenség, de a baj talán nem olyan nagy és az itthonvalók még harctörtek köti különbség sem egészen helytálló ez esetben, mert — ha jól tudjuk — az a biztosító csapat harcteret megjárta lábadozó legényekből áll. — Ennyit az, amivel a rébusz megfejtéshez hozza tudunk járulni.

Hi. Majdnem lehetetlen dolog. Önkéntes stráf viselésére is csak akkor adnak engedélyt, ha az illetőnek — az említett iskolai képzettség mellett — olyan társadalmi állása van, amelyre való tekintettel kivételesen megkapja az engedélyt.

Feloldó szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

Villanyüzemű iparvállalatok, malomtulajdonosok stb. szives figyelmébe

ajánljuk vállalatunkat, melyben a legjutányosabban és a legnagyobb szakértelemmel vállaljuk el iparvállalatok villanyüzemre való teljes be-
rendezését, villanymotorok, dynamók javítását, tekereselését, accumúátorok, villanyos főzőedények javítását stb. stb. Az elektro-
technikával kapcsolatos kellékek javítását és szállítását. — Meghívásra azonnal szakembert küldünk ki. — Interurbán telefonszám 10 - 82.

Műszaki és Elektrotechnikai Vállalat Arad. : : Iroda: Luther Márton u. 1. sz.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Vasérenap. 1916. évi január 16-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal.

Legénybucsu

Operette.

Este 7/8 órakor rendes helyárakkal

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Végre egyedül.

Operette 8 felvonásban.

NYILTTÉR.*

Pro Patria.

Lukácsy Lajosné szül. Lukácsy Mar-
git, Zentbauer Gyuláné szül. Lukácsy
Lenke úgy a saját, mint az alólírott ro-
konság nevében mély fájdalommal tudat-
ják, hogy felejtetetlen testvérük

Lukácsy Miklós

kir. törvényszéki bíró, a gyulai 2. sz.
m. kir. népfelkelő gyalogezred fő-
hadnagya.

Lovcennél 1916. évi január hó 9 napján
délután egy órakor szívlovás következté-
ben hősi halált halt.

A megboldogult tetemét ideiglenesen a
harcmezőn megjelölt sírban helyezték el.
Hősi emlékét mindenkor kegyelettel
fogjuk megőrizni!

Arad, 1916. január 16.

Lukácsy Lajos, Zentbauer Gyula, Králitz
Lajos dr. sógorai, dr. Králitz Lajosné szül.
Lukácsy Pálma, Lukácsy Lipót dr., Zent-
bauer Beria, Zentbauer Magda, Zentbauer
János, Szaplonezay András, Szaplonezay
Mária unokahugai és öccsei.

JÓKAI:

Szegény gazdagok.

51

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSO

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Molnár: Egy heditudósító emlékei. Gábor:
Ciklámen. Meupassant: A porosz tiszt kíván-
sága. Ewers: Bozalmak könyve. Kálnoki:
Ujságíró iskola. Herczeg Ferenc: Új idők
1915. Krudy: Pest 1915-ben, Lázár A. kékhajú
Fantom, Csikszentmihályi: Minden csak álom,
Krudy: Szinbád, A feltámadás, Bréte: A pap-
bácsi és a nagybácsi, Kod E.: Balsors, Dessewffy:
Elbeszélések, Tabori: Pesti specialitások, Som-
lay: Fajú csöndje, Erdős R.: Az új sarj. Her-
czeg: Mikszáth almnnachja 1916., Kuoblauch:
Önagysága ruhája, Guncser: Apuka levelei
a harcztérrel, Lengyel M.: A táncosnő, Qeux
W.: A pecsét, Herczeg: Magdaléna két élete,
Véssi M.: Az égő Európa, Somaházy:
Meseváros, Komáromi: Mit busulsz kegyeres?
Mémethen: Balletrem: Die Dame im Mond,
Wotha: Austiefer Not, Stern Deiler: Konstanti-
nopol, Dettler: Bulgaria, Braher: L. Lebens-
sucher, Strindberg Neue Waffen, Strobl K.: Der
brennende Berg, Seeliger: Der gelbe Siedleib,
Bartch: Der Fieger, Büllinger: Mister Galgen-
strick, Raff H.: Das judge Geschlecht, Brach-
vogel: Die Königen und di Kärner, Han-
sen E.: Das verborgene Land: Hollän-
der F.: Der Eid des Stephan Buller,
Madeleine M.: Pantherkatchen, Wasser-
mann: Das Gänsemännchen, Hoffensihal,
Moj, Höcker: Kleine Mama, May: Am Jenseit
Und friede auf Erden, Kohenegg: Die drei
Lieben, der Dese Voss, Thoma: Der Pos. secretär
im Himmel, Skowronek R.: Sturmzeichen.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.

Vidéki bérlek is a legfigyelmeztető részeselegye kizsgálásba

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,
vagy fizetenkint 20 fillér.

Legújabbak: Barna: Eü látogatás, Zerkovitz:
Darumadár ha eiszállsz délfele, Graufstaedten:
A császárné, Dostal: Harca fell Heidiberg:

Lachtaube. Lamping dove (Intermezzó) Heidl-
berg: Fata Morgana (Niederungarisches Inter-
mezzó) Murphy: Nézzék, meggyűtt a Róth.
Heidberg: Pénz, pénz, pénz a szerelem. Heidl-
berg: Volt egy szoba szobalányom. Finck: Va-
sárnap várom a bakámat. Marthon: Hadd me-
hessek nyaralni a Lidóra... Fráter: Fráter
Kárpáti harci dal. Parlagi: Ussok felől fagyos
szellő fujdogál. Bertha: Dal két rózsáról. He-
rom baka levele (Intermezzó) Czegjedy: Tull-
nános jókedvem van a rézangyalát. Köpi:
Gyöngyvirág kisasszony.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése

KERPEL IZSO,

2821

könyv-, zenemű- és papír-
kereskedése Aradon.

ARADI KÖZLÖNY.

1916. évi január 1-től új előfizetést
nyitottunk az Aradi Közlöny-re.

AKI a világháború eseményeiről
hiteles, alapos,
gyors és pontos

tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t,

mely Magyarország legkedveltebb, leg-
elterjedtebb vidéki napilapja és közle-
ményeinek érdekessége, valamint hábo-
rus híreinek megbízhatósága révén a
legolvasottabb újság.

Az Aradi Közlöny

mindenkor a köpeti hű olaszját.
A kiadóhatal bevonult előfizetőinek
a tábori postán pontosan utána küldi
az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny

minden negyedéves előfizetője ingyen
és bérmentre megkapja az

Aradi Közlöny

Nagy Fali Naptárát

1916. évre.

Tessék mutatványszámot kérni!

Csak azoknak a cigarettázóknak,

akik egészségükre való tekintetből szivesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet:

MODIANO-clubspecialité szívarkahüvelyek

Orvosi tanácsok a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem színyomás,
de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása: J. B. Modiano

Halász Ferenc, a Modiano-gyár vezérképviselője, Budapest.

Ziffer és Hollós

Weitzer János-u. 11.
(főpostával szemben.)

UNDERWOOD

azonnal és állandóan látható írású amerikai írógép.

ROTARY CYKLOSTYLE

önműködő sokszorosító gép és

Edison-féle diktálógép

kizárólagos lerakata.

Üzemkellék

az összes rendszerű író-számoló- és sokszorosító-géphez, csakis elsőrendű minőségben.

COPYING OFFICE

írású és sokszorosítási munkák vállalása.

Javító műhely

minden rendszerű író-sokszorosító- és számoló gépek részére, a legjutányosabb árban jótállás mellett.

Használt írógépek

eladása és kölcsönözése.

Amerikai irodabutor.

Gyors- és gépiró szaktanfolyam.

Meghívó

a „Borosjenői Talarékpénztár Részvénytársaság”

XXVIII. évi rendes közgyűlésére,

mely 1916. január hó 30-án (vasárnap) délután 3 órakor fog megtartatni Borosjenőn, az intézet helyiségében. *)

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő 2 részvényes kijelölése.
  2. A mérleg, nyereség- és veszteség-számla előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a tiszta nyereség mikénti felosztásáról szóló indítvány tárgyalása.
  3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  4. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
  5. Az alapszabályok 22. §-a értelmében teendő indítványok tárgyalása.
- Borosjenő, 1916. január 10.

Az igazgatóság.

*) 24. §. A közgyűlésen csak azok bírnak szavazati joggal, akik a közgyűlést egy hónapot megelőzőleg nevükre irt részvényüket. Le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába letették, vagy nyilvános számadásra kötelezett pénztárat, vállalat, vagy közhatóságnál letétbe helyezték, és a letéti jegyet a közgyűlést megnyitásáig az intézet pénztáránál letették.

Az előterjesztendő 1915. évi eredeti záró-mérleg és a nyereség-veszteség-számla az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt t. részvényeseink által bármikor megtekinthetők.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

52	Pénztár készlet	62048	57	17	Részvénytőke	500000	—
49	Más intézeteknél elhelyezett tőkék	361795	05	46	Tartalékalap	157500	—
50	Váltó	2017659	—	53	Takarékbetét	1318341	54
49	Folyószámlai adósok ...	32238	11	41	Viszelszámított váltók ...	910876	—
51	Jelzálog	336477	—	41	Letétek	372818	83
	Ertékpapír számlán ...				Lombardirozott értékpapírok	94200	—
	K. 12000 n. é. hadikölcsön	114160	—	48	Függő (elszámolatlan tételek)	38778	75
42	Ertékpapír	2560	—	43	Fel nem vett osztalékok	710	—
	Letét	372818	83	61	1914. év nyereség áthozata	7372	24
47	Ingatlan vagyon	63537	87	61	1915. év nyeresége ...	61793	32
19	Intézeti ház	50000	—				
40	Felszerelés	2000	—				
16	Hátralékos kamatok ...	47101	25				
		3462390	63			3462390	63

Veszteség.

Nyereség-veszteség-számla.

Nyereség.

55	Üzleti költség	29614	60	61	Nyereség áthozat 1914. évről	7372	24
62	Betét kamat	69505	01		Váltó kamat	168765	58
44	Adó	32173	16	54	Jelzálog kamat	24320	51
61	1914. év nyereség áthozata	7372	24				
61	1915. év nyeresége ...	61793	32				
		200458	33			200458	33

Borosjenő, 1915. december hó 31-én.

Karton Aladár s. k.
vezérigazgató.

Löwy Márkus s. k.
ig. tag.

Schreier Jakab s. k.
ig. tag.

Dr. Csillag Imre s. k.
ig. elnök.

Popovits Döme s. k.
ig. tag.

A könyvelésért:
Burján István s. k.
könyvelő.

Hanthó Jenő s. k.
ig. tag.

Dr. Eies Géza s. k.
ig. tag. hadban.

Jelen mérleg-számlát megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk, egyben magunkévá tesszük az igazgatóságnak a 69165 kor. 56 fillér tiszta nyereség felosztására vonatkozó indítványát.

Borsos Géza s. k.
fel. biz. elnök.

Barkó Mátyás s. k.
fel. biz. tag.

Frisch József s. k.
fel. biz. tag.

Strasser Péter s. k.
fel. biz. tag.

O. csász. és Apost. kir. Felségének

legfelső felhatalmazása folytán.

A birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok polgári játéknyelvére az

43. csász. kir. államsorsjáték.

Ezen sorsjáték 21.148 késspénnyel tartalmaz, 825.000 kor. öszértékben.

A főnyeremény 200 000 kor. A húzás nyilvánosan Wienben, 1916. február 10-én fog megtörténni. Egy sorsjegy ára 4 kor.

Sorsjegyek Wienben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 5. sz. a. a m. kir. lottószedéki igazgatóságnál Budapest, IX. ker., Fővárház, továbbá a lottószedékekben, dohányüzletekben, a vasutaknál, adó-, posta- és táviráthivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktörvény sorsjegyek részére ingyen adnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek át. A csász. kir. államsorsjátékok vezérigazgatóságától. (Játéknyelvére sorsjátékok osztályai.)

Saját termésű, kitűnő, tisztán kezelt magyarádi 6- és pecsénye

borok

ugy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél Aradon, 4000

Deák Ferenc-utca 40. szám.

Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.
I. emelet.

Elsőrangú okleveles tanerők, gondos nevelés, modern berendezés. Elemi és középiskolai előkészítés és továbbképző tanfolyam. Külön tárgyak; Idegen nyelvek, festés, zongora és művészi kézimunkák.

Kivánatra prospektus küldtetik.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

A kisjenői kir. járásbíró íg, mint telekkönyvi hatóság.

2516/1915. szám.

Arverési hirdetmény kivonat.

Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete végrehajtónak Baracsik István és Taras végrehajtási szennvedők ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 105 korona kötelezés és járuléki behajtása végett a kisjenői kir. járásbíró hatóság területén levő, Simonyfalu községben fekvő s a simonyfalvai 305. sz. tjkvben A. I. 1-5. sz. 1039. hrsz. a. fogat 310. sz. náz, udvar és keríté, az 1296. 1456. 1576. hrsz. a. foglalt, a Rozman, Tufár- és Liget dűlőben levő szántóból, az ehhez tartozó Vadász község határában fekvő, 2085 hrsz. szántóból és Nagyszék-dűlőben idetartozó 703 □-os terület közlegelőből álló jószágokra 2000 kor. kikiáltási ár mellett, elrendelte.

Az árverést 1916. évi február hó 10. napján d. e. 9 órakor Simonyfalu községében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanok a kikiáltási ár 2/3-ánál alacsonyabb áron nem adhatók.

Az árverezni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában meghatározott

árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénzt előleges bírói letétbe helyezéséről kikiáltott letéti ellismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni. (1881: LX. t.c. 147., 150., 170. §§.; 1908: XL. t.c. 21. §.).

Aki az ingatlanokért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni. (1908: XLI. 26. §.).

Kisjenő, 1915. évi október hó 19. napján. 478

Dr. Köves, s. k.
kir. bíró.

Az aradi kir. járásbíró íg, mint telekkönyvi hatóság.

5560/1915. tk. sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár R. T. aradi cég végrehajtónak Boksa Mariucza felsősimándi lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság utóajánlatra az uszó árverést 1288. korona 65 fillér kötelezés és járuléki, továbbá a csatlakozóknak kimondott dr. Stoinicsen Sandor aradi lakos végrehajtónak 200 korona kötelezés és járuléki behajtása végett az aradi kir. járásbíró hatóság területén levő, Mácsa községben fekvő s a ifáccal 1152. számú telekjegyzőkönyvben A. I. 1-8. sor, 1084/a, 1278/a, 1084/b, 1278/b, 1084/d, 1278/d, 1084/c és 1278/c helyrajzi számok alatt felveit ingatlanokból Boksa Mariucza nevében álló illetőségekre, azaz a fenti ingatlanok felerészére 1720 korona kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1916. évi február hó 16. napján délelőtt 10 órakor Mácsa községében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási árnál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverezni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnek letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről a kikiáltott letéti ellismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Arad, 1915. évi december hó 31-én.

Étes, s. k.
kir. járásbíró.

489

Használt ólom megvételre kerestetik.

A szépségápolás titka a használandó szépitőszerek helyes megválasztása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse
Rozsnyay Serail crémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készítmény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fillér. 1 tégely krém 1 korona.

Szines arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lila, testszin, sárga, barna Színházi vagy este kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.**Jó anyák, gondos szülők**

legjobban cselekszenek, ha gyermeküknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona 50 fillér.

Fagydgaganatok

elműiasztására, fagy viszketőség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ara egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete v. barna

Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete szíre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depilator.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőreit aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Arpád gyógyszer-tárában**ARAD, Andrassy-tér 22. sz.**

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közhórház számára.

Földbirtékosok és a gazdaközönség figyelmébe!

A világ legjobb patkányirtója

Fried Ignác Arad, Háromveréb-u. 4.

A magyar királyi államvasutak és az arad-csanádi egyesült vasutak patkányirtója.
Levélbeli meghívásra azonnal válaszolok vagy személyesen is megjelenhetek.
Vidéki megrendelések postán azonnal elküldetnek. 288

Zongora javítások

és hangolások
ugy helyben, mint
vidéken pontosan
eszközöltetnek.

4329

Ehrbar Henrik
zongorahangoló
Arad, Batthyányi-u. 26.
Városi zeneiskola.

Berlin-szálló

Budapest,
VI., Révay-utca 10. sz.
(Andrássy-ut és Vilmos császár-ut
mellett.) 4585
Szolid, csendes, olcsó családi ház.
100 szoba, gőzfűtés, melegvíz, lift.
Szobák 3 koronától feljebb; hónapos
szobák mérsékelték. Kitchén konyha.

Vágómarha- vétel!

Prima vágómarhát és pedig
ökröt, tehenet és bikát, va-
lamint vágósertéseket meg-
bizásból minden mennyiségben
vásárol a Szegedi Hus- és
Vásárpénztár R. T., Szeged-
Közbágyhid. — Sürgőnycim:
„Huspenztár Szeged.” 107

Rum és likőr

essentiák és compositiókban
valamint édes nemes papri-
kákban állandó raktár.

Saját véd-
jegyzett „Rumarom”
50 filléres üvegekben, mely 2 liter
finom rum készítéséhez ele-
gendő, mindenütt kapható. 502
Nagyban kapható.

Szemző Armin
áruügynökségénél, Arad. Telefon 592

Meghívás.

Az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság által,

f. évi február hó 2-án, délelőtt 10 órakor, saját helyiségében tartandó

46-ik évi rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes választása és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyző jelölése.
2. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentése az 1915. évi zárszámadásokról, indítvány a tiszta nyereség felosztásáról és a felmentvény megadása az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére.
3. Az intézeti tisztviselők nyugdíjszabályzata 11. pontjának módosítása.
4. Az igazgatók, igazgatótanács és felügyelő-bizottság választása.
5. Esetleges indítványok.

Azon t. részvényesek, akik ezen közgyűlésen részt venni óhajtanak, felkéretnek, hogy saját nevükre szóló részvényeiket az alapszabályok értelmében f. évi február hó 1-én, déli 12 óráig az intézeti pénztárnál tértvény mellett letéteményezni sziveskedjenek.
Ujarad, 1916. évi január hó 16-án.

468

(Utánnymás nem díjazatik.)

Az igazgatóság.

A szájúreg desinfiálásánál, valamint a torokbetegséget előidéző

bacillusok előlészénél, amely különösen gyermekeknél rendki-
vüli fontossággal bír, mint feltűnően hatásos szer, seholsem
nélkülözhető a **Formodor tablettá.**
Egy üveg 50 tablettával, 2 korona 50 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinfiálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejlörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a vi-
lághírű „Krovil” korpá-
kenőcs.
Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek közrörlagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJOS ÁRPÁD

Részvénytára Arad, Andrássy (u. 21. sz.) (Magyoházzal szemben.)

Gyorsmelegítő

takaréktűzhely és cserépkályhákat
felrak és javít a legjutányosabb
áron

Szücs András

kályhakészítő Hasszinger-u. 4.
Levélbeli meghívásra vidékre is
megyek. 441

Költözködők figyelmébe!

villany bevezetéseket,
csillár átszereléseket
jutányosan végez 481

Kalmár József

villanyszerelési vállalata
Arad, Salac-utca 2. sz.
242. Telefonszám 242.

Apró hirdetések.

TÁBORI POSTA.

Ki tud róla?

Uzrika Károly 88. gyal ezredbeli közlegény, 5 hónapja nem adott életjelet magáról, utóljára 61. gyal. ezred 10. században volt. Nagyon szépen kéri aggódó édesanyja, aki tud róla értesítse Uzrika Károlynét, Csiky Gergely-utca 16. sz. 488

Ki tud róla?

Kintzig Károly 88. gyal. ezred közlegény, II. Részve Vojna Bolnieh Raborckey 8. Kola, Kraljevo Jubskó, megsebesülve, szerb fogságba esett, egy éve nem adott életjelet magáról, legutóljára Nisben volt. Nagyon szépen kéri mindazokat, kik Nisből visszatértek és tudnak róla, értesítsék aggódó szüleit. Kintzig Károly mérszatos, Ujssent-anna. 479

HÁZASSÁG.

Intelligens

36 éves flatslemben, őszinte, komoly szándékból megismerkedni óhajt házasság céljából idősebb leánnyal, vagy özvegy asszonnyal. 8-10 000 korona kívánatik. Fényképet eljuttatott leveleket "Fehér rózsák" jellegre a kiadóhivatalba kér. 483

OKTATÁS.

Korrepetitor

ajánkozik, ki a német és francia nyelvet perfekt bírja. Cím a kiadóhivatalban. 480

Megánthallók

felvétetnek, összevont vizsgálatra is felelősséggel az Izs. Fluinter-nában Arad, Chron Aron-u. 1. 124

Öv. Szalkal Arminus

tudatja a nagyérdemű közönséggel, hogy Weitzer-utca 13. számú lakásán, az udvarban balta, utóleányok részére hímző- és fehérnemő tanfolyamot rendez. 857

Cziterán

alapos oktatás nyerhető. Ugyanott két hangverseny czitera is eladó. Sina-utca 1. sz. 888

INGATLAN.

Edelepszcher utca 11. számú ház eladó. 817

Modern magánház

6 szobás lakás, még 9 évig adómentes eladó. Bővebbet: Magyar-utca 18. szám alatt. 462

Megvételre

keresek uri lakásból álló magános házat. Cím a kiadóhivatalban. 459

Gyorki ház

tégas udvarral, nagy kerttel a piac-tér közelében, a radnai-ut mentén 84. sz. a szabad kézből eladó, (esetleg bárbe vehető). A házban van négyszobás, kétszobás és egyszobás lakás megfelelő melléképítményekkel. Melléképületben présház, nagy borház, ezek alatt pince. 106

ALKALMAZÁST KERES.

Ajánkozik

egy filzkereskedő inas teljes ellátásra, azonnali belépésre. Cím a kiadóhivatalban. 467

Egy mindenes leány

február 1-re uri családnak ajánkozik. Cím: Özv. Pusztai Ivánnénál, Akác-utca 10. 475

Hadmentes egyén

ispáni állást keres. Cím: Lackner J., Illés-utca 95/a. 471

Hadmentes

uri, női divat és rövidárússág, perfect kirakattrendező, állást keres. Cím: Jakabos, Magyar-utca 18. sz. 440

Több évi irodai gyakorlattal bíró urleány, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 493

Kereskedelmi tanfolyamot végzett gépiró könyvelőnk alkalmas alkalmazást keres, vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 466

ALKALMAZÁST NYER.

Egy ügyes, szolid

gyermekleány és egy szobaleány kerestetik. Jelentkezni lehet: Perényi-utca 6/3, 2-3-ix. 470

Nyugdíjasított hivatalnok

vagy könnyebb rokkságot kavana, keresetény férfi, ki a magyar, német és román nyelvet írásban és szóban tökéletesen bírja, a stílus és pincemunkákat vezeti és felügyelni, alaposan tudja, mellékfoglalkozást talál. Német írásbeli ajánlatokat személyesen kérek átadni Fábán-utca 5/a. 466

Gyakorlott korrepetitor

kerestetik gimnázista mellett a délutáni órákra. Ajánlatok "Gyakorlott" címen a kiadóba küldendők.

Intelligens

kereskedő, ki a vevőkkel való érintkezésben járassággal bír, mint utazó kerestetik. Csak a legjobb referenciákkal és az utazásban némi gyakorlattal bíró urak jelentkezzenek. Cím a kiadóhivatalban. 498

Szakácsné

uri családnak, jó bizonyítvánnyal, február hó 1-re felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

Fűszerkereskedő segédet keres azonnali belépésre Schönbrunn Albert, Kegyháza. 468

ÜZLETEK.

Átvételre keresek

fértérrel vagy közelében egy kisebb trafikot, vagy fűszerüzletet. Cím a kiadóhivatalban. 478

Jóforgalmu

híszkereskedés, igen forgalmas helyen, a belvárosban, más váltalat miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 419

LAKÁST KERESNEK.

Három szobás

modern lakás, teljes komforttal kerestetik folyó év, május elsejére. Ajánlatok a kiadóhivatalba "Komfort" jellegre kéretnek. 477

KIADÓ LAKÁS.

3 szobás

modern utcai lakás, előszoba, cselléd- és fürdőszoba mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Bővebbet Flórián-u. 15. I. em. 852

Egy különbejáratu

kényelmes butorozott szoba kiadó. — Bővebbet Lakásnyilvántartási Iroda, Deák Ferenc-utca 8. Telefon 816. 196

Elegánsan butorozott

2 szobás lakás, fürdőszoba használattal, január 15-re kiadó. Bővebbet: Weisz Róza, Deák Ferenc-utca 2 sz. 446

2 elegánsan butorozott

utcai erkélyes szoba fürdőszobával, kiadó. Bobus-palota, IV. kapu, II. em. ajtó 11. szám. 456

Hazánált,

de kifogástalan állapotban lévő rövid zongorát, szobaszőfűrdőt és szőnyegot keres megvételre. Zsupán Jozefa, Küttős. Arad m. 449

2 utcai

elegánsan butorozott szoba discret bejárattal, fürdőszoba használattal, azonnala kiadó. Ugyanott több pincehelyiség raktárnak vagy műhelynek alkalmas, azonnala kiadó. Haszinger-utca 5. 5050

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Egy hazánált zongora

eladó Demeter utca 28/b. sz. 472

Panzotai Prófeta-hegyen

saját termésű bor eladó, 200 hl. 1914-es és 200 hl. 1915-ös. Wiesenmayer János, Ujssent-anna 747. 474

Bioikli

keveset használt jó gyártmányu, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 481

Automobil

üzemképes, 16 lóerős, külön pneumatik, külső köpennyel, 760x80 és 4 hintó alá gummikerekek, rendkívül olcsó árban eladó Roth Izidor butorüzletében, Asztalos Sándor-utca. 99

Új butorhitel

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelképes egyéneknek kölcsön és részletfizetésre szállítók Garsi Károly baj. cég butorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 891

Eladó

több kivívott tájékpipa és két vadászfegyver. Bieler Ignácz, Székes-Pál-u. 2. 229

KÜLÖNFÉLE.

Elveszett

egy brilliáns gyűrűk 1200 korona értékű, I. hó 11-én 9 és 11 óra között Weitzer János, Kazincy, Fábán Gábor-, Lázár Vilmos-, Román templom, oldalon Forray-utca, Szabadság-tér, és vissza Atzél Péter-, Weitzer János-utca és a fent nevezett utvonalonok. Kéretik a becsületes megtalálót, vissza szolgáltatni Tóth Imre "Hazám" kávéház tulajdonosának, hol illő jutalomban részesül. Zalogházak, ékszerészek a rendőrség által értesítve lettek. 478

Menthol sóborogatás.

Tiszta, egészséges, zamatos, erősítő, edző, hűsítő, frissítő, fertőtlenítő és fájdalomnyhító háziszser. Ára 50 fillér és 1 korona. Hehs Gyógyszertár, Földes Gyógyszertár. 12

Helacit.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izadó, fényes, zseiros, atkás (mitesseres) arcot naponta szánymor szükséges, gyaputra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés lehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmúlnak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperezsappan és vegyszertári gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Az „Aradi Kereskedők Köre“ helyeszközlő osztálya

azonnali belépésre keres:

aradi elsőrendű cégek részére 1 fűszer és 1 fűszer és csemege szakmabeli segédet, továbbá vidéki cégek részére 1 irodistát a többi rőtös, fűszer és vegyes szakmabeli segédei.

Ajánlatok fenti címre küldendők.

Csak válaszlevéllel ellátott levelekre válaszolunk.

Az Aradi Kereskedők Köre helyeszközlő osztály igazgatósága.

463

Hatóságilag engedélyezett

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintés-hoz ajánlok patkány- és egérintés-bacilust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt alkalmazható.

A patkány- és egérintés bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3-600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteino“

vegyszertári laboratórium

Arad, Tabajdi Károly-utca 1. sz. Telefon 10-45. 2211